

ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТЕЊЕТО НА ЗК "ПЕЛАГОНИЈА" АД БИТОЛА
ВО ДЕЛОВНАТА 2012 ГОДИНА

Март, 2013

ОПШТИ ПОДАТОЦИ

Акционерското друштво Земјоделски комбинат ПЕЛАГОНИЈА -Битола е една од најреномираните компании од областа на земјоделското производство во Република Македонија која, прилагодувајќи се на општествено - економските промени, успешно работи речиси половина столетие.

Од 09.05.1997 година кога е извршена регистрација во судскиот регистар на Основниот суд во Битола, ЗК "Пелагонија" ад Битола работи како акционерско друштво.

Годишниот извештај за работењето на ЗК „ Пелагонија „ ад- Битола е изготвен во согласност со Законот за трговски друштва (Сл. Весник на РМ бр.28/2004, 84/2005, 25/2007 и 87/2008, 17/2009, 23/2009, 42/2010, 48/2010, 8/2011, 21/2011 и 24/2011) и Правилникот за водење на сметководство (Сл.Весник бр. 94/2004, 11/2005, 116/2005, 159/2009, 164/2010 и 24/2011).

Изготвувањето на годишен извештај во согласност со Законот за трговски друштва и Правилникот за водење на сметководство бара примена на проценки и претпоставки од страна на менаџментот на Друштвото, кои влијаат врз искажаните позиции во финансиските извештаи. Иако оценките на раководството се базираат на разумни информации и познавања за настаните и активностите, фактичките резултати може да се разликуваат од проценетите.

Основна дејност

Основната дејност на Друштвото е производство на житни, индустриски, фуражни и градинарски култури, производство на вишни, производство на сопствен сертификан семенски материјал и одгледување на добиток, односно сточарски производи. Од 2009 година дејноста е проширена и со производство на добиточна храна во вид на концентрати преку сопствена фабрика за добиточна храна.

Основна главнина

Структурата на акционерската главнина на Друштвото ја сочинуваат 202.891 обични акции. Номиналната вредност на една акција изнесува 70,213 ЕВРА. Собранието на акционери на седницата одржана на ден 27.06.2012 година донесе одлука за поништување на 68.711 сопствени акции без намалување на основната главнина, со што досегашната номиналната вредноста на една обична акција се менува од 52,450 ЕВРА на 70,213 ЕВРА. Со поништување на 68,711 сопствените обични акции, основната главнина која беше поделена на 271.602 обични акции, се менува и изнесува 202.891 обични акции.

Структурата на акционерскиот капитал на 31.12.2012 година на акционери кои поседуваат над 5% од капиталот е како следува:

р. б.	Акционери	број на акции	% учество во капитал
1.	ОРКА ХОЛДИНГ АД - Скопје	40557	19.99
2.	ТИМОХ ДОО – Скопје	40450	19,94
3.	ДПТУ ЕКСИКО ДООЕЛ Скопје	40450	19,94
4.	Жито Полог АД Тетово	23811	11,74

Акционерското друштво ЗК "Пелагонија" ад - Битола котира на Македонската берза на хартии од вредност од 23.12.2002 година и од тогаш со акциите на ЗК "Пелагонија" ад Битола редовно се тргува на официјалниот пазар на Берзата.

Во 2012 година на Македонската берза ад Скопје, со акции издадени од ЗК „Пелагонија” се тргуваше 63 дена (2011; 86 дена). Највисоката продажна цена што се постигна беше 2.520,00 денари по акција (2011; 3.457,00 денари по акција), а најниската цена е 2.000,00 денари по акција (2011; 2.110,00 денари по акција). Последната постигната цена на тргување на 31.12.2012 година беше 2.250,00 денари по акција (2011; 2.400,00 денари по акција).

Управување со финансискиот ризик

Видови финансиски ризик

Во своето работење Друштвото е изложено на повеќе видови на финансиски ризици како што се пазарниот ризик (ризик од промена на девизните курсеви и ризик од промена на цените) кредитниот ризик, ризикот од промена на каматните стапки и ризикот од неликвидност. За управување со финансиските ризици е надлежен Одборот на директори. Основата на управувањето со финансискиот ризик се состои во изнаоѓање начини за навремено минимизирање на потенцијалните негативни ефекти.

1)Пазарен ризик

а)Ризик од промени на девизниот курс

ЗК Пелагонија АД, Битола во своето работење стапува во меѓународни трансакции заради набавка на стоки и услуги. Овие набавки се искажани во странски валути.

Друштвото не користи соодветни финансиски инструменти за да го намали овој ризик, бидејќи вакви инструменти не се во примена во Република Македонија. Поради тоа, Друштвото е изложено на ризик поврзан со можните флукуации на курсевите на странските валути.

б)Ризик од промени на цените

Друштвото е изложено на ризик од промена на пазарните цени на вложувањата расположливи за продажба затоа што ЗК Пелагонија АД, Битола има вложувања расположливи за продажба. Друштвото исто така е изложено на ризик од промена на цените на готови производи и промена на цени на репроматеријали претежно: нафта, вештачки ѓубрива и заштитните средства.

2)Кредитен ризик

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај купувачите на неговите производи да не можат да ги извршат своите обврски спрема Друштвото.

Побарувањата од купувачите вклучуваат побарувања од поголем број купувачи со умерени салда, што претставува спроведување на политиката на дисперзија на побарувањата на поголем број купувачи со цел да се избегне зависноста од мал број на купувачи.

3) Ризик од промени на каматните стапки

Друштвото е изложено на ризик од промени на каматните стапки кога користи кредити и кога има депонирани средства во банки. Обврските по кредити вообичаено се отплатуваат по променливи каматни стапки. Депозитите вложени во банки исто така се подложни на промени на каматните стапки зависни од движењата на финансиските пазари. Ова го изложува Друштвото на можен ризик од промени на каматните стапки.

ЗК Пелагонија АД Битола нема посебна политика за намалување на каматниот ризик и истиот го регулира преку директни преговори со банките.

4) Ризик од неликвидност

Ликвидносен ризик или ризик од неликвидност постои кога Друштвото нема да биде во состојба со паричните средства навремено да ги плаќа обврските спрема доверителите и кредиторите.

Друштвото нема ликвидносни проблеми во работењето затоа што води политика на навремено обезбедување на потребните парични средства за плаќање на доспеаните обврски.

Ризик од финансирање

Друштвото го следи ризикот од финансирање преку показателот за задолженост. Овој показател се пресметува како однос меѓу нето обврските и вкупниот капитал. Нето обврските се пресметуваат како разлика помеѓу вкупните кредити (краткорочни и долгорочни) и паричните средства.

Одборот на директори на ЗК Пелагонија АД, Битола врши редовно следење на кредитната задолженост.

во илјади денари	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Обврски по кредити	223.098	66.469
Парични средства	<u>-37.938</u>	<u>-84.928</u>
Нето обврски по кредити	185.160	-18.459
Капитал и резерви	1.976.489	1.926.075
% на кредитна задолженост	<u>9,37%</u>	<u>-0,96%</u>

РАБОТНА СИЛА

I. Обем и ангажираност на работна сила

ЗК "Пелагонија" ад – Битола деловната 2012 година ја започна со 725 вработени.

Во текот на 2012 година имаше 34 нови вработувања, 22 на определено и 12 на неопределено време. Вработувањата пред се се во делот на Овчарство и тоа на определено време до 12 месеци. На определено време имавме вработувања и во Фабриката за добиточна храна и центар за севидоработка во екот на сезоната, и истите со отворањето на Трговско друштво за производство на мелнички, пекарски и други производи и промет на мало и големо "Пелагонија Млин" ДООЕЛ Битола, се префрлени во оваа наша фирма. Во текот на 2012 година им престанал работниот однос на 34 работници и тоа по следните основи:

-деловни причини	15 работници
-починати	5 "
-пензионирани	4 "
-по разни основи	10 "
Вкупно	34

ЗК "Пелагонија" АД Битола, на 31.12.2012 година има 731 работници, од кои 686 вработени на неопределено време, 42 на определено време и 3 сезонски работници. Од вработените на определено време 20 се вработени во Овчарство -Ергела со напомена дека овчарските работници често самоволно ја напуштаат работата поради што и вработувањата во оваа единица се почести, само за пример во текот на 2012 година 10 овчарски работници имаат престанок на работен однос по разни основи. Во тековната 2012 година за извршување на сезонски земјоделски работи беа ангажирани вкупно 75 сезонски работници кои работевеа во периодот од јуни до декември 2012 година.

Во текот на 2012 година со новиот Првилник за внатрешна организација и систематизација на ЗК "Пелагонија" АД Битола, согласно законските обврски кои тоа го налагаа формирани се три служби и тоа :

- Служба за безбедност и здравје при работа
- Служба за обезбедување на имот и лица
- Служба за внатрешна ревизија

Вработените во ЗК "Пелагонија" АД Битола распоредени се по следните организациони целини :

**ПРЕГЛЕД НА ВРАБОТЕНИ ВО ЗК-ПЕЛАГОНИЈА-АД БИТОЛА -
31.12.2012год.**

<i>PROIZVODNA ORGANIZACIONA EDINICA</i>	мажи	`eni	BROJ NA VRABOTENI
Полед.произ.ед. "ДАМЕ ГРУЕВ"	62	2	64
Полед.произ. ед."РАДОБОР"	62	5	67
Полед.произв.ед."НОВАЦИ"	62	3	65
Полед.произв.ед."ЕРГЕЛА "	38	3	41
Пол..произвед.."КОЛЕКАНИНСКИ"	49	7	56
Полед.произ.ед."КРЕМЕНИЦА "	45	2	47
Централно одрж. со Сектор Транспорт"	55	7	62
<i>ПОЛЕДЕЛСТВО</i>	373	29	402
Говед.фарма" РАДОБОР"	49	15	64
Говед.фарма"НОВАЦИ"	37	12	49
Говед.фарма " ПОРОДИН"	20	13	33
Говед.фарма" КРЕМЕНИЦА "	18	4	22
ОВЧАРСТВО- ЕРГЕЛА	30	1	31
СВИЊАРСКА ФАРМА с.Породин	18	2	20
РИБАРСТВО(Риб. БЕЛ КАМЕН)	13	1	14
РИБНИК БУКРИ	6	1	7
<i>СТОЧАРСТВО</i>	191	49	240
ФД Х-ЦЕНТАР ЗА СЕМЕД.	21	9	30
СТР. СЛУЖБИ И МЕНАЦ. ТИМ	27	29	56
<i>ВКУПНО ЗК "ПЕЛАГОНИЈА "БИТОЛА</i>	612	116	728

II. Вработени со намалена работна способност

Од вкупниот број вработени, во ЗК"Пелагонија" АД Битола на 31.12.2012 година со намалена работна способност (инвалиди на трудот) има 52 работници.

Во текот на 2012 година односно од 01.04.2012 година со Одлука на Одбор на директори работници кои го користеја " правото на отсуство од работа со право на чекање со надомест на плата до стварање на услови за склучување на нови променети договори за вработување" 27 работници пред се инвалиди на трудот со решенија од Комисија за оценка на работната способност во ЗК"Пелагонија"АД Битола, добија променети договори за работа на работно место "работник за вршење на помошни работи "согласно здравствената состојба на работникот и Законот.

Покрај овие работници со намалена работна способност кои имаат решенија согласно Законот за ПИОМ а согласно чл.178 од Законот за работни односи, Комисијата за оценка на работната способност има изречено мерка- опасност од настанување на инвалидност за работници кај кои постои опасност од натамошно влошување на здравствената состојба доколку и понатаму работат на исти работни задачи. Во овој момент на **9(девет)** работници определена им е мерка непосредна опасност од настанување на инвалидност.

III. Економски, организациони, структурни и други промени од деловни причини во ЗК"Пелагонија" АД Битола

Во текот на претходните две години Менаџерскиот тим на ЗК"Пелагонија"АД Битола согледувајќи го долгогодишниот проблем со вишокот на работна сила, донесената Програмата за надминување на економско - финансиските потешкотии и воведување економски, организациони, технолошки, структурни и други промени од деловни причини, како и мерки за нејзино спроведување, помогна да поголем број на вработени околу 120 да можат да го искористат правото стекнато по основ на деловни причини и истите користат надоместок преку Агенција за вработување на РМ до пензионирање и одреден надоместок од нашето Друштво додека го имаат тоа право преку АВРМ. Законските измени за престанок на работниот однос од деловни причини во Законот за работни односи, односно неповолната возрасна граница за нашите вработени, ја ускратија можноста да Комбинатот на побезболен начин ја подобри просечната старосна граница, без поголемо нарушување на материјалната сигурност на вработните.

ЗК"Пелагонија"АД Битола во текот на 2012 година односно во месец март 2012 година учествуваше на јавниот оглас на Агенцијата за вработување на РМ по проектот "Практиканство како поддршка за прво вработување на млади лица до 27 години" и доби согласноат за 4-тири практиканти од областа на фармерското производство односно со завршен Биотехнички факултет. Практикантите во периодот од 09.04.2012 година до 08.07.2012 година, односно три месеци успешно извршија практична работа и се стекнаа со потребните вештини во три говедарски фарми во Друштвото.

Во текот на 2012 година Комбинатот аплицираше преку АВРМ за вработување преку Програмата за субвенционирање на невработени лица за

работно место "тракторист"(10 извршители) а доби согласност за вработување на еден извршител. За именованото лице 06 (шест) месеци имавме финансиска поддршка со исплата на бруто плата во износ од 13.000денари со обврска за задржување уште 12 месеци на работа во Друштвото.

IV.Квалификациона и старосна структура на работната сила

Квалификационата структура на работната сила во ЗК „Пелагонија” ад Битола е претставена во приложените прегледи на вработените по образование и по степен на стручна подготовка.

П Р Е Г Л Е Д **по степен на стручна подготовка на вработените во ЗК** **"Пелагонија" АД Битола со 31.12.2011 г.**

VII Степен ВСС		89
VI Степен ВШ		52
IV Степен ССС		221
III Степен		124
- стопанско	102	
- уверение, квалификација	22	
Основно		203
Непотполно основно образование		39
Вкупно ЗК “Пелагонија“ АД Битола		728

Во ЗК“Пелагонија“ АД Битола меѓу вработените имаме три магистри од кои еден м-р по биотехнички науки -подрачје рибарство, еден на земјоделски науки -група хербологија, еден магистер по електротехника-и информациски технологии-софтерско инжињерство.

По однос на квалификационата структура може да се види дека се уште има поголем број на вработени кои поседуваат стручна подготовка која не соодветствува со дејноста и потребите на Друштвото, или пак има вишок на вработени од одредени занимања. Недостасуваат во овој момент пред се дипломирано агр.-поледелство, трактористи, автомеханичари, бравари, електричари.

Вработените во ЗК“ ЗК Пелагонија “АД Битола според возрасната граница можат да се прикажат како во прегледот кои следува:

П Р Е Г Л Е Д

на вработените во ЗК "Пелагонија" АД Битола по возрастна граница

Возрасна граница	од-до	мажи	жени	Вкупно
од 20 до 24 год.	после 1988 год.	5		5
од 25 до 29 год.	1983-1987	24	2	26
од 30 до 34 год.	1978-1982	20	1	21
од 35 до 39 год.	1973-1977	29	5	34
од 40 до 44 год.	1968-1972	24	5	29
од 45 до 49 год.	1963-1967	83	19	102
од 50 до 54 год.	1958-1962	190	53	243
од 55 до 59 год.	1953-1957	221	31	252
од 60 до 64 год.	после 1952 год.	16		16
Вкупно		612	116	728

Прикажаните податоци наведуваат на заклучок дека старосната структура на вработените во Друштвото е неповолна.

Податокот дека најголемиот број работници односно 511 вработени се на возраст над 50 години, а со возраст до 29 години се само 30 работници, укажува дека неопходно е подмладување на Комбинатот. Најповеќе тоа се чувствува во фармите, каде се работи континуирано 12 месеци, поледелството (трактористи, земјоделски работници), каде е потребно освежување на работната сила.

ЗЕМЈИШНИ КАПАЦИТЕТИ И НЕДВИЖНОСТИ

Вкупното земјоделско земјиште кое го користи ЗК „Пелагонија“ АД Битола, со состојба на ден 31.12.2012 година изнесува 18.665 ха.

Најголемиот дел од ова земјиште кое е во сопственост на Република Македонија, а кое е во површина од 17.467 хектари, Друштвото го користи во долгорочен закуп со траење од 30 години, врз основа на Договор за долгорочен закуп склучен на ден 05.10.1998 година со закуподавачот Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, како и подоцна склучените Анекси кон Договорот од 08.12.2005 г., од 09.05.2008 година, од 20.08.2008 г., од 13.05.2010 г. и 15.06.2012 година.

Со одредбите на Договорот и Анексите кон истиот е регулирана висината на закупнината за користење на земјоделското земјиште и тоа:

Во ридско планинските подрачја се плаќа 100 кгр.пченица по хектар изразена во денарска противвредност.

Во рамничарските подрачја се плаќа по 300 кгр.пченица по хектар изразена во денарска противвредност.

При склучување на Анексот бр. 5 за закуп на земјоделско земјиште со МЗШВ на РМ, од страна на ЗК Пелагонија ад Битола истакнато е барање за внесување во закуп земјишни површини од 20.60.10 хектари, а заради следното:

Врз основа на спроведени судски постапки за физички делби, наведеното земјиште во површина од 20.60.10 хектари, кое пред спроведувањето на физичките делби беше во блоковите и во сопственост на Република Македонија и Друштвото го користеше согласно договорот за долгорочен закуп, премина во сопственост на физички лица – баратели на физичките делби.

Од друга страна земјоделското земјиште кое пред спроведувањето на физичките делби беше низ блоковите на ЗК Пелагонија и беше во сопственост на физичките лица, премина во сопственост на Република Македонија. По преминувањето на наведеното земјиште во сопственост на Република Македонија, истото на Друштвото од страна на МЗШВ со анекс не му е дадено во закуп како компензација за земјиштето кое со физичките делби премина во сопственост на физичките лица, а претходно Друштвото го користеше во долгорочен закуп.

Друштвото обработува и сопствено земјиште кое ги има купено во претходните години кое како земјоделско земјиште е во површина од 86.80.68 ха., а покрај тоа купено е и градежно земјиште во површина од 2.75.01 ха во Жабенска индустриска зона Битола.

-Друштвото обработува и земјоделско земјиште кое се води како сопственост на физички лица кои го имаат стекнато по основ на денационализација, но истото се уште не е преземено во владение од сопствениците на кои им е вратено, а кое изнесува површина од 399 ха.

-Друштвото обработува и приватно земјиште сопственост на физички лица кое е со површина од 292 ха.

-За приватни парцели постар имот на сопствениците а не вратен по основ на денационализација друштвото плаќа закупнина за 13 ха.

-За користење на приватно земјоделско земјиште Друштвото плаќа закупнина на сопствениците за површина од 63 ха.

-За земјоделско земјиште вратено по основ на денационализација а е во составот на блоковите што ги користи Друштвото, на сопствениците му е дадена временна замена од 185 ха.

По однос на недвижностите-градежните објекти со воведување на катастарот на недвижности, најголемиот дел од објектите што Друштвото ги поседува се евидентирани во имотни листови, а за дел кои се само евидентирани во евидентни листови изработени се геодетски елаборати и согласно Законот за легализација на бесправно изградени објекти, до надлежните органи во законски рок поднесени се барања за легализација, а кои постапки за легализација се во тек.

Напоменуваме дека податоците прикажани во извештајот не се од траен карактер и секојдневно се можни промени,з аради ново пристигнати Решенија за денационализација, можно нивни исправки,физички делби со суд,судски решенија и ново склучени договори за временна замена или закупнина.

РАСТИТЕЛНО ПРОИЗВОДСТВО

Во ЗК „Пелагонија“ ад Битола растителното производство во 2012 година беше застапено на вкупна површина од 17.909 ха, максимално наменета според плодоредот одреден од стручњаци за одгледување на житни, индустриски, фуражни и градинарски култури и долгогодишни насади.

Површините со културите одгледувани во 2012 година по групи се следни:

Есенски култури	12.342	ха
Пролетни култури	4.341	ха
Повеќегодишни култури	747.5	ха
Угари	478.5	ха
Вкупно	17.909	ха

Есенски култури

Есенските култури во 2011 година беа застапени на површина од 12.342 ха која во вкупната површина обработувана во оваа година учествува со 69%. Најголем дел од површините под есенски култури опфаќа пченицата и тоа 8.009 ха што изнесува 65% од површините на оваа група култури, или 45% од вкупните обработливи површини во Комбинатот.

Сеидбата на есенските култури во есента 2011 година започна и заврши во нормални агротехнички рокови, но во екстремно тешки услови, поради сушата во есенскиот период. Но благодарение на расположливата механизација со која располага Комбинатот сепак се успеа да се посеат планираните површини за есенска сеидба. Сушата предизвика касно никнење и намален склоп на растенија кое крајно се манифестираше на просечниот принос по ха остварен од есенските култури кој оваа година не беше на задоволително ниво.

Жетвата на есенските култури започна со претходно припремени оперативни планови за навремено и квалитетно изведување на жетвата без да има губитоци и несакани последици од пожари и други појави. Поволните временски услови за време на жетва принесоја истата да заврши во планираниот рок односно до крајот на месец јули, без никакви потешкотии, губитоци, пожари и други појави. Покрај поволните временски услови голем допринос за навремено и успешно завршување на жетвата имаше и добрата организација и координација поставена од страна на раководството.

Пролетни култури

Пролетните култури во 2011 година беа одгледувани на површина од 4.341 ха и во вкупната обработлива површина учествуваат со 24%. Култура од пролетните која беше застапена на најголема површина е меркантилниот сончоглед со вкупно 2.582 ха или 59% од површините со пролетни култури, односно 14% од вкупните обработливи површини во Комбинатот.

Сеидбата на пролетните култури во 2012 година беше една од поквалитетните. Како резултат на зимската суша површините за пролетна сеидба беа идеално припремени и навремено посеани со што беше обезбедено задоволително поникнување на пролетните култури. Сушата која продолжи и во летниот период не дозволи да се остварат очекуваните производни резултати, особено кај културите кои не беа под систем за наводнување.

Жетвата на пролетните култури се одвиваше нормално скоро без прекини на истата бидејќи сушната продолжи и за време на жетвата на пролетните култури. Тоа доведе до навремено завршување на жетвата на пролетните култури, но во исто време и до намалување на приносот по ха и вкупното производство скоро кај сите пролетни култури.

Повеќегодишни култури

Повеќегодишните култури во 2012 година опфаќаа површина од 747,5 ха кои во вкупната обработлива површина на Комбинатот учествува со 4%. Повеќегодишната луцерка е култура која го завзема централното место во оваа група на култури по големина на површината. Беше одгледувана на 537 ха или 72% од површините со повеќегодишни култури, а во вкупните површини што се обработуваат во Комбинатот учествува со 3%.

Угари

Во 2012 година под угарен систем на обработка беа 478,5 ха кои опфаќаа 3% од вкупната обработлива површина.

Застапеноста на културите во 2012 година и оствареното производство во споредба со просечната застапеност и оствареното просечно производство во периодот од 2007 до 2011 година и во споредба со планираното производство по култури за 2012 година се прикажани во прегледот што следи.

ПРЕГЛЕД

за остварено растително производство во ЗК „Пелагонија“ ад Битола
во 2012 година

Култури	Просек 2007-2011 г.			Планирано 2012 г.			Остварено 2012 г.			Индекс- кг/ха	
	ха	кг/ха	вкуп. тони	ха	кг/ха	вкуп. тони	ха	кг/ха	вкуп. Тони	2012/ прос.	2012/ план
Пченица	7,364	4,128	30,395	7,974	4,196	33,459	8,009	3,937	31,531	95	94
Јачмен	2,932	4,117	12,070	2,216	3,924	8,696	2,224	3,067	6,821	75	78
Маслена репа	968	2,499	2,419	2,378	2,198	5,228	2,109	2,170	4,577	87	99
Вк.есен.култури	11,264	х	х	12,568	х	х	12,342	х	Х	х	х
Пченка зрно	845	6,994	5,910	737.50	8,259	6,091	486.00	6,187	3,007	88	75
Пченка фураж	605	32,167	19,461	489.00	37,558	18,366	531	31,375	16,660	98	84
Пченка семе	48	1,875	90				20	800	16	43	
Сирак зрно	526	1,914	1,007	135	3,837	518	228	2,114	482	110	55
Сончоглед мерк.	2,560	1,606	4,111	2,534	2,005	5,080	2,582	1,378	3,558	86	69
Сончоглед семе	93	849	79				30	1,100	33	130	
Соја	250	1,660	415	312	2,548	795	276	2,192	605	132	86
Соја за семе	18	3,500	63				20	4,000	80	114	
Домати	19	23,632	449	20	60,000	1,200	20	18,900	378	80	32
Луцерка прол.сено	126	3,810	480	140	4,764	667	148	4,561	675	120	96

Опити сончоглед							1.50	1,613	2.40		
Опити соја							1.50	1,533	2.30		
Опити пченка зрно							4.00	8,600	34.40		
Вк.прол.култури	5,090	x	x	4,367.50	x	x	4,341.00	x	X	x	x
Луцерка стара сено	626	9,329	5,840	502	8,918	4,477	537	8,601	4,619	92	96
Тревни смески сено	183	2,508	459	165	2,564	423	165	588	97	23	23
Тревни смески семе											
Вишни на род	78	5,077	396	57	6,053	345	29	5,310	154	105	88
Вишни нов насад				5.50			5.50				
Лешник	8			8			8				
Багрем	3			3			3				
Вк.повеќег.култ.	898	x	x	740.50	x	x	747.50	x	x	x	x
Вкупно под култ.	17,252	x	x	17,676	x	x	17,431	x	x	x	x
Угари	890			20.00			478.5				
Се вкупно	18,142	x	x	17,696.00	x	x	17,909.00	x	x	x	x

Пченица - Пченицата е култура која е водечка во плодоредот на културите. Во последните 5 години просечно годишно оваа култура е застапена на површина од 7.364 ха. Таа е значително важна култура за Комбинатот од аспект на нејзиното високо учество во формирањето на вкупниот приход, па поради тоа е многу битно за секоја производна година колкаво и какво производство на пченица ќе се оствари.

Во 2012 година од оваа култура се постигна принос од 3.937 кгр/ха кој е понизок од просечниот принос остварен од оваа култура во периодот од 2007 до 2011 година за 5%, а во споредба со планираните производни приноси е понизок за 6%. Од вкупната површина со пченица се произведе вкупна количина од 31.531.433 кгр пченица.

Јачмен - Во последните 5 години јачменот на површините на ЗК „Пелагонија“ ад Битола е застапен на просечна годишна површина од 2.932 ха. Во 2012 година оваа култура беше засеана на 2.224 ха и се оствари вкупно производство од 6.821.008 кгр со просечен принос од 3.067 кгр/ха. Остварениот принос од јачменот во 2012 година во однос на остварениот просечен принос по ха за периодот од 2007 до 2011 година е понизок за 25%, а во однос на планираниот принос по ха за 2012 година е исто така понизок за 22%.

Маслена репа - По пауза од неколку години во 2008 година на површините на ЗК „Пелагонија“ ад Битола повторно беше засеана маслената репа. Во 2012 година оваа култура беше засеана на 2.109 ха и се оствари вкупно производство од 4.576.530 кгр со просечен принос од 2.170 кгр/ха. Остварениот принос од маслена репа во 2012 година во однос на остварениот

просечен принос по ха за периодот од 2007-2011 година е понизок за 13%, а во однос на планираниот принос по ха за 2012 година е понизок за 1%.

Пченка зрно - Во последните 5 години пченката за зрно беше одгледувана просечно годишно на површина од 845 ха. Во 2012 година оваа култура беше застапена на површина од 486 ха при што се оствари вкупно производство од 3.006.882 кгр пченка со просечна влага на зрното од 14%, а приносот изнесува 6.187 кгр/ха кој е понизок во однос на просечниот принос по ха постигнат во периодот од 2007 до 2011 година за 12% а во споредба со планираниот принос по ха за 2012 година е понизок за 25%.

Пченка фураж - Во 2012 година фуражната пченка беше засеана на површина од 531 ха од кои се оствари вкупно производство во количина од 16.660.125 кгр или 31.375 кгр/ха. Во споредба со просечниот принос постигнат во периодот од 2007 до 2011 година приносот во 2012 година е понизок за 2%, а во споредба со планираниот принос по ха за 2012 година е понизок за 16%.

Сирак - Во 2012 година оваа култура беше одгледувана на 228 ха. Остварено е производство од 481.992 кгр или 2.14 кгр/ха. Вака постигнатиот принос е повисок од просечниот принос добиен во годините од 2007 до 2011 и тоа за 10%, а од од планираното производство по ха е понизок за 45%.

Сончоглед меркантил - Со новите трендови кои се присутни и на нашите простори за производство на Био-гориво, застапеноста на меркантилниот сончоглед на површините на ЗК „Пелагонија“ ад Битола е во подем, така што во моментот представува водечка култура според опфатеноста на површините наменети за сеидба на пролетни култури.

Во 2012 година оваа култура беше засеана на површина од 2.582 ха, вкупното производство изнесува 3.557.996 кгр, а приносот 1.378 кгр/ха кој е понизок од просечниот принос остварен во годините од 2007 до 2011 за 14%, а за 31% е понизок во однос на планираниот принос за 2012 година.

Сончоглед семенски - Со цел да се обезбеди квалитетен семенски материјал за сончоглед од сорти кои овозможуваат производство прифатливо и по квантитет и по квалитет, за оваа култура секоја година се одредува површина за нејзино одгледување. Во 2011 година под семенски сончоглед беа засеани 30 ха од кои се оствари производство од 33.000 кгр или 1.100 кгр/ха. Ваквиот принос добиен во пелагониски услови е задоволителен и е повисок од просечниот принос од 2007 до 2011 година за 30% .

Соја - Сојата во 2012 година беше засеана на површина од 276 ха од кои се оствари производство од 604.992 кгр или 2.192 кгр/ха. Ваквиот принос по ха е на задоволително ниво бидејќи во однос на просечниот принос остварен од 2007 до 2011 година е повисок за 32%, а во однос на планираниот принос за 2012 година е понизок за 14%.

Соја семенска - Покрај меркантилната соја во 2012 година беше засеана и семенска соја на 20 ха од која се оствари вкупен принос 80.000 кгр или 4.000 кгр/ха.

Луцерка - Луцерката како фуражна култура има свое значење и дава допринос во обезбедувањето на сточна храна за потребите на фармите кои работат во состав на ЗК „Пелагонија“ ад Битола. Повеќегодишната луцерка во 2012 година беше на површина од 537 ха, од кои се произведе сено во вкупна количина од 4.618.737 кгр или 8.601 кгр/ха. Остварениот принос по ха од сено во 2012 година е понизок од просечниот принос во периодот од 2007 до 2011 година за 8%, а од планираниот принос за 2012 година е понизок за 4%.

СТОЧАРСКО ПРОИЗВОДСТВО

Сточарството е застапено преку четири производни области и тоа: млечно говедарство, овчарство, свињарство и рибарство.

Во последните неколку години во сточарството направени се значајни инвестициони вложувања во реконструкција и изградба на сточарски капацитети.

ГОВЕДАРСТВО

Говедарството во ЗК „Пелагонија“ ад Битола е водечка гранка во сточарското производство и е застапено во четири фарми од кои две фарми (Новаци и Породин) се со слободен начин на одгледување на стоката, а во другите две фарми (Радобор и Креница) се применува врзан начин на одгледување на стоката.

На 31.12.2012 година бројот на кравите крајна состојба е 1.372 грла, а искористеноста на капацитетот е 74%.

ПРЕГЛЕД

за бројот на говедата по категории и фарми
на 01.01.2012 година и на 31.12.2012 година

Категории	Радобор		Новаци		Породин		Креница		Вкупно	
	01.01.	31.12.	01.01.	31.12.	01.01.	31.12.	01.01.	31.12.	01.01.	31.12.
Крави	494	430	423	437	339	338	165	167	1,421	1,372
Високо стелни јуници	15	32	34	30	20	24	60	36	129	122
Јуници од 1-2 години	196	206	127	127	120	118	32	31	475	482
Телиња од 4-12 мес.	66	74	88	86	77	90	24	33	255	283
Телиња до 4 месеци женски	106	71	64	64	57	59	22	19	249	213
Телиња до 4 месеци машки	103	107	63	70	47	55	30	18	243	250
Госни јуниња	113	118	199	257	36	19	57	82	405	476
Вкупно	1,093	1,038	998	1,071	696	703	390	386	3,177	3,198

Споредувајќи го бројот на говедата во крајната состојба на 31.12.2012 година со почетната состојба на 01.01.2012 година се доаѓа до заклучок дека има зголемување на бројот на говедата за 0.66% или за 21 грла. Бројот на кравите е намален за 3,45% или 49 грла во однос на почетната состојба, кај високо стелните јуници има намалување на бројот за 5,43% или 7 грла, кај телињата женски од 0-4 месеци има намалување за 14,46% или 36 грло. Кај телињата машки од 0 - 4 месеци има зголемување за 2,8% или 7 грла, кај телињата женски од 4 до 12 месеци има

зголемување за 11% или 28 грла, кај јуниците од 1-2 години има зголемување на бројот за 1,5% или 7 грла додека пак кај гоените јуниња исто така има зголемување за 18% или 71 грло.

Пополнетоста на капацитетот на фармите на 31.12.2012 година е:

Фарма Радобор	61%
Фарма Новаци	87%
Фарма Породин	75%
Фарма Креница	84%
Вкупно	74%

Фарма Радобор - Вкупниот број говеда на 31.12.2012 година е 1.038 грла, а на 01.01.2012 година биле 1.093 грла. Помалку се вкупно говеда крајна состојба во однос на почетната за 5,04% или за 55 грла. Бројот на кравите крајна состојба на 31.12.2012 година е 430 грла, а на 01.01.2012 година биле 494 грла. Помалку се крави крајна состојба за 12,96% или 64 грла.

Фарма Новаци - Вкупниот број говеда на 31.12.2012 година е 1.071 грла, а на 01.01.2012 година биле 998 грла. Повеќе се вкупно говеда крајна состојба во однос на почетната за 7% или за 73 грла. Бројот на кравите крајна состојба на 31.12.2012 година е 437 грла, а на 01.01.2012 година биле 423 грла. Помалку се крави почетна состојба за 3% или 14 грла.

Фарма Породин - Вкупниот број говеда на 31.12.2012 година е 703 грла, а на 01.01.2012 година биле 696 грло. Повеќе се вкупно говеда крајна состојба во однос на почетната за 1% или за 7 грла. Бројот на кравите крајна состојба на 31.12.2012 година е 338 грла, а на 01.01.2012 година биле 339 грла. Помалку се крави крајна состојба за 0,3% или 1 грло.

Фарма Креница - Вкупниот број говеда на 31.12.2012 година е 386 грла, а на 01.01.2012 година биле 390 грла. Повеќе се вкупно говеда почетна состојба во однос на крајата за 1,03% или за 4 грла. Бројот на кравите крајна состојба на 31.12.2012 година е 167 грла, а на 01.01.2012 година биле 165 грло. Помалку се крави почетна состојба за 1,2% или 2 грла.

ПРЕГЛЕД

за вкупно произведено млеко по фарми во 2011 година во однос на просек 2007-2011, остварено 2011 и план 2012 година

Р. бр.	Фарми	Просек 2007-2011	План 2012	Остварено		Индекс		
				2011	2012	2012/просек	2012/план	2012/2011
1	Радобор	3,876,677	2,967,208	2,903,798	2,564,618	66	86	88
2	Новаци	2,410,219	2,597,787	2,279,997	2,458,434	102	95	108
3	Породин	2,164,982	2,210,984	2,084,344	2,093,377	97	95	101
4	Креница	732,308	1,024,320	665,567	863,791	118	84	130
	Вкупно	9,184,186	8,800,299	7,933,706	7,980,220	87	91	101

Вкупно произведено млеко во 2012 година е 7.980.220 литри. Петгодишниот просек е 9.184.186 литри. Помалку млеко е произведено во 2012 година во однос на петгодишниот просек за 13% или 1.203.966 литри. Во однос на планот помалку е произведено млеко за 9% или 820.079 литри, а во однос на 2011 година е произведено повеќе млеко за 1% или 46.514 литри.

Во 2012 година просечно по крава дневно е произведено 15,81 литри. Пет годишниот просек е 16,08 литри. Помалку е произведено млеко по крава дневно во 2012 година во однос на просекот за 1,68% или 0.27 литри. Во однос на планот е помалку произведено за 1% или 0,13 литри, а во однос на 2011 година произведено е повеќе за 1% или 0,49 литри.

ПРЕГЛЕД

за продадено јунешко месо по фарми во 2012 година во однос на просек 2007-2011, остварено 2011 и план 2012 година

(кг)

Р. б.	Фарми	Просек 2007- 2011	План 2012	Остварено		Индекс		
				2011	2012	2012/ просек	2012/ план	2012/ 2011
1	Радобор	51,600	60,000	53,200	64,000	124	107	120
2	Новаци	61,600	88,000	56,400	72,800	118	83	129
3	Породин	28,000	20,800	13,200	800	3	4	6
4	Кременица	20,400	22,000	10,800	16,400	80	75	152
	Вкупно	161,600	190,800	133,600	154,000	95	81	115

Вкупно продадено јунешко месо во 2012 година е 154.000 кг. Петгодишниот просек за 2007-2011 година е 161.600 кг. Помалку е продадено јунешко месо во 2012 година во однос на петгодишниот просек за 5% или 7.600 кг. Во однос на планот е помалку продадено месо за 19% или 36.800 кг, а додека во однос на 2011 година е повеќе продадено јунешко месо за 15% или 20.400 кг.

СВИЊАРСТВО

Свињарската фарма која се наоѓа во с. Породин работи како посебна производна единица во ЗК „Пелагонија“ ад Битола. По завршувањето на реконструкцијата во 1983 година фармата има капацитет за 420 до 430 маторици како основно стадо. Годишно може да се произведи и продаде до 7.000 гоени свињи со просечна тежина од 85 до 90 кгр жива мера, или 590 до 650 тони свинско месо. Пополнетоста на фармата на 31.12.2012 година е 89%.

ПРЕГЛЕД

за бројот на свињите од 01.01.2012 до 31.12.2012 година

Ред. бр.	Категории	Почетна состојба 01.01.2012	Крајна состојба 31.12.2012	Индекс
1	Маторици	394	380	96
2	Назимки	43	51	119
3	Нерези	14	15	107
4	Прасиња во прасилиште	674	714	106
5	Прасиња во одгледувалиште	1,106	945	85
6	Товеници	2,018	1,661	82
	Вкупно	4,249	3,766	89

Вкупниот број на свињите во фармата на 31.12.2012 година во споредба со почетната состојба на 01.01.2012 година е помал за 11% или за 483 грла.

ПРЕГЛЕД

за број на свињи во 2012 година во однос на петгодишниот просек

2007-2011 година, план 2012 година и остварено 2011 година

Ред. бр.	Категории	Просек 2007- 2011	План 2012	Остварено		Индекс		
				2011	2012	2012/ просек	2012/ план	2012/ 2011
1	Маторици	358	390	394	380	106	97	96
2	Назимки	70	15	43	51	73	340	119
3	Нерези	16	20	14	15	93	75	107
4	Прасиња во прасилиште	658	760	674	714	109	94	106
5	Прасиња во одгледувалиште	931	1,100	1,106	945	101	86	85
6	Товеници	1,587	1,683	2,018	1,661	105	99	82
	Вкупно	3,621	3,968	4,249	3,766	104	95	89

На 31.12.2012 година бројот на маториците е 380 грла и е поголем во однос на пет годишниот просек 2007 -2011 година за 6% или за 22 грла. Во однос на планот за 2012 година помалку се маторици за 3% или 10 грла, а во однос на 2011 година се помалку за 4% или 14 грла.

ПРЕГЛЕД

за продадено свинско месо во 2012 година во однос на петгодишен просек
2007-2011 година, план 2012 година и остварено 2011 година

(кг)

Ред. бр.	Категории	Просек 2007-2011	План 2012	Остварено		Индекс		
				2011	2012	2012/ просек	2012/ план	2012/ 2011
1	Мали прасиња	6,498		2,375	4,245	65		179
2	Товеници	429,080	519,945	480,590	594,182	138	114	123
	Вкупно	435,578	519,945	482,965	598,427	137	115	124

Вкупно продадено месо од мали прасиња во одгледувалиште и товеници во 2012 година е 598.965 кг. Пет годишниот просек 2007-2011 година е 435.578 кг. Повеќе е продадено месо во 2012 година во однос на пет годишниот просек за 37% или 162.849 кг. Во однос на планот е повеќе продадено месо за 15% или 78.482 кг, а во однос на 2011 година е повеќе продадено месо за 24% или 115.462 кг.

ОВЧАРСТВО

Во ЗК „Пелагонија,, ад Битола капацитетот на овчарските фарми изнесува 10.800 грла од кој 7.000 грла овци.

Во овчарството вкупниот број на грла на 31.12.2012 година изнесува 3.596 од кои 2.885 грла се овци. Искористеноста на капацитетот е 41%.

ПРЕГЛЕД

за бројната состојба на овците по категории на 31.12.2012 година
во однос на почетната состојба

Р. б.	Категории	Почетна состојба				Крајна состојба				Инд.
		Мерино	Винтерберг	Хиос	Вкупно	Мерино	Винтерберг	Хиос	Вкупно	
1	Овци	2,682	49		2,731	2,825	60		2,885	106
2	Овни		60		60		61		61	102
3	Свиски	629	12		641					
4	Шилежиња женски	165			165	127	26		153	93
5	Шилежиња машки		19		19		22		22	116
6	Јагниња женски									

7	Јагниња машки								
8	Дојни јагниња	432	35	467	425	50		475	102
	Вкупно	3,908	175	4,083	3,377	219		3,596	88

Споредувајќи го вкупниот број грла крајна состојба на 31.12.2012 година со почетната состојба на 01.01.2012 година се доаѓа до заклучок дека има намалување на вкупниот број грла за 12% или 487 грла.

Бројот на овците крајна состојба на 31.12.2012 година е поголем од почетната состојба за 6% или 154 грла.

ПРЕГЛЕД

за број на овци во 2012 година во однос на петгодишен просек
2007-2011 година, план 2012 година и остварено 2011 година

Ред. бр.	Категории	Просек 2007-2011	План 2012	Остварено		Индекс		
				2011	2012	2012/просек	2012/план	2012/2011
1	Овци	2,484	3,300	2,738	2,885	116	87	105
2	Овни	57	70	65	61	107	87	94
3	Свиски	620	600	641	792	128	132	124
4	Шилежиња женски	435	600	165	153	35	26	93
5	Шилежиња машки	15	25	19	22	151	88	116
6	Јагниња женски	311	400					
7	Јагниња машки	10	25					
8	Дојни јагниња	265		467	475	179		102
	Вкупно	4,197	5,020	4,095	4,388	105	87	107

Вкупниот број грла на 31.12.2012 година е 4.388 грла. Пет годишниот просек 2007-2011 година е 4.197 грла. Поголем е бројот на вкупните грла во 2012 година во однос на пет годишниот просек за 5% или 191 грло. Во однос на планот е помал за 13% или 632 грла, а во однос на 2011 година е поголем за 7% или 293 грла.

Што се однесува до бројот на овците крајна состојба на 31.12.2012 година е 2.885 грла. Пет годишниот просек е 2.484 грла. Поголем е бројот на овците во 2012 година во однос на пет

годишниот просек за 16% или 401 грло. Во однос на планот е помал за 13% или 415 грла, а во однос на 2011 година е поголем за 5% или 147 грла.

ПРЕГЛЕД

за остварено производство во 2012 година во однос на петгодишен просек
2007-2011 година, план 2012 година и остварено 2011 година

Р. бр.	Опис	Един. мера	Просек 2007-2011	План 2012	Остварено		Индекс		
					2011	2012	2012/ просек	2012/ план	2012/ 2011
1	Овчко млеко	лит.	38,444	60,000	37,313	31,024	81	52	83
2	Приплодени јагниња	бр.	2,405	3,300	2,379	2,780	116	84	117
3	Продадени јагниња	бр.	1,665	2,900	2,471	2,319	139	80	94
4	Продадени овни	бр.	9	20	25	11	117	55	44
5	Продадена волна	кгр.	8,262	8,000	8,380	4,700	57	59	56
6	Продад. овци шкарт	бр.	186	400	381	232	125	58	61
7	Продад. јагнешко месо	кгр.	31,627	55,100	46,949	44,061	139	80	94

Во 2012 година е продадено 31.024 литри млеко. Пет годишниот просек 2007-2011 година е 38.444 литри. Помалку млеко е продадено во 2012 година во однос на пет годишниот просек за 19% или 7.420 литри. Во однос на планот помалку млеко е продадено во Млекара за 48% или 28.976 литри, а во споредба со 2011 година помалку е продадено млеко во Млекара за 17% или 6.289 литри.

Во 2012 година е продадено 44.061 кгр јагнешко месо. Пет годишниот просек 2007-2011 година е 31.627 кгр. Повеќе јагнешко месо е продадено во 2012 година во однос на пет годишниот просек за 39% или 12.434 кгр. Во однос на планот продадено е помалку јагнешко месо за 20% или 11.039 кгр, а во споредба со 2011 година помалку е продадено за 6% или 2.888 кгр.

РИБАРСТВО

Рибарството во ЗК „Пелагонија“ ад Битола е застапено со два рибници и тоа:

Рибник Жабени со површина од	160 ха
Рибник Букри со површина од	55 ха
Вкупно	215 ха

Во одгледувалиштето годишно може да се произведи од 800 до 1.100 кгр риба по ха, или вкупно годишно производство од 160.000 до 192.000 кгр риба.

Во 2012 година произведено е вкупно 140.000 кгр риба од кои до 31.12.2012 година е продадено 63.166 кгр.

ПРЕГЛЕД

за вкупно продадена риба во 2012 година
од рибниците во ЗК „Пелагонија“ ад Битола

Ред. бр.	Опис	Просек 2007-2011	План 2012	Остварено		Индекс		
				2011	2012	2012/ просек	2012/ план	2012/ 2011
1	Риба Крап	76,680	158,000	116,972	51,668	67	33	44
2	Риба Амур	9,781	21,000	11,066	3,139	32	15	28
3	Риба Толстолобик	18,042	18,500	17,664	8,317	46	15	47
4	Подмладок Крап	80						
5	Сом	689		2,468	42	6		2
	Вкупно	105,273	197,500	148,170	63,166	60	32	43

Во двата рибници на ЗК „Пелагонија“ ад Битола во 2012 година е продадено вкупно 63.166 кгр конзумна риба. Пет годишниот просек 2007-2011 година е 105.273 кгр. Помалку е продадено риба во 2012 година во однос на пет годишниот просек за 40% или 42.107 кгр. Во однос на планот е помалку продадено за 68% или 13.334 кгр, а во однос на 2011 година е помалку продадено за 47% или 85.004 кгр.

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ, ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ И ДРУГИ ОБЈАСНУВАЧКИ ИНФОРМАЦИИ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА ЗК ПЕЛАГОНИЈА АД БИТОЛА ЗА 2012 година

Друштвото ја води својата евиденција во согласност со Законот за Трговски Друштва, Меѓународните сметководствени стандарди и прифатените сметководствени принципи кои важат во Република Македонија.

Финансиските извештаи за 2012 година вклучуваат : Извештај за финансиската состојба , Извештај за сеопфатната добивка, Извештај за промените во главнината, Извештај за паричните текови како и објаснувачки белешки кои опфаќаат преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Известувачки период: 01 јануари 2012 до 31 декември 2012 година

Валута на известување : денар

Прецизност на известување : во денари

Претпријатието е **акционерско друштво** во приватна сопственост со 100 % акционерски капитал.

Дејноста што ја врши Друштвото е **01.11/1** - одгледување на житни растенија и други посеви и производство на семе од нив.

Просечен број на вработени во 2012 година е **738**

Р.Б.	Позиција	Тековна година	Претходна година	индекс во однос на претходна година
	КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			
A.	ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ	1.976.489.165	1.926.075.445	102,62
I.	ОСНОВНА ГЛАВНИНА	738.184.186	738.184.186	100,00
II.	СОПСТВЕНИ АКЦИИ (-)	0	-206.630.353	0,00
III.	ЗАГУБА ОД ВЛОЖУВАЊА РАСПОЛОЖ.ЗА ПРОДАЖБА	-144.674.288	-71.027.333	203,69
IV.	РЕЗЕРВИ	246.866.885	327.644.640	75,35
1	Законски резерви	126.490.928	85.987.383	147,10
2	Останати резерви	120.375.957	241.657.257	49,81
V.	АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	1.012.051.708	867.880.676	116,61
VI.	ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	124.060.674	270.023.629	45,95
VII.	ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	0	0	0,00
B.	ОБВРСКИ	408.378.442	219.188.594	186,31
I.	ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ	156.963.191	80.430.810	195,15
3	Обврски по заеми и кредити	147.610.584	65.638.004	224,89
4	Останати долгорочни обврски	9.352.607	14.792.806	63,22
II.	КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ	251.415.251	138.757.784	181,19
5	Обврски спрема поврзани друштва	5.577.862	2.767.185	201,57
6	Обврски спрема добавувачи	139.020.464	109.714.355	126,71
7	Обврски за аванси, депозити и кауции	2.909.388	283.612	1.025,83
8	Обврски за даноци и придонеси на плата и на надомести на плати	5.671.378	5.831.281	97,26
9	Обврски кон вработените	19.916.794	17.706.802	112,48
10	Тековни даночни обврски	771.023	246.960	312,21
11	Обврски по заеми и кредити	75.487.167	830.930	9.084,66
12	Обврски по основ на учество во резултатот	604.271	604.271	100,00
13	Останати краткорочни обврски	1.457.084	772.388	188,65
III.	ПВР	7.815.712	7.791.542	100,31
	ВКУПНО ПАСИВА	2.392.683.319	2.153.055.581	111,13
B.	ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА	238.102.365	133.075.571	178,92

Вкупната актива односно пасива на 31.12.2012 година изнесува 2.392.683.319 денари.

Вкупната актива, и пасивата соодветно, на ЗК “Пелагонија“ АД Битола на 31.12.2012 година покажува зголемување во однос на претходната 2011 година.

Промените во нето вредноста на Друштвото се следните :

- Остварената добивка за 2012 година во износ од 124.060.674 денари,
- Загуби од повторно мерење на финансиските средства расположиви за продажба, по нивна објективна вредност според последни цени од Македонската берза на хартии од вредност, во износ од 73.646.955 денари, што е видно и од Извештајот за останатата сеопфатна добивка.

Во последните 2011 и 2012 година односот на нетековните средства со тековните покажува намалување на нетековните средства, со зголемување на тековните и во 2012 година е во корист на тековните средства, со учество од 54,80%.

Во овој извештаен период набавени се нетековни средства во износ од 146.292.936 денари и инвестициите во тек изнесуваат 100.984.626 денари, односно има зголемување за 67.874.168 денари. Состојбата на дадените аванси за набавка на нетековни средства е 2.726.553 денари. Во овој период за набавка на нетековни средства искористени се долгорочни кредити од банки во вкупен износ од 97.401.092 денари и 63.000.000 денари краткорочен кредит..

Сите вложувања при почетно мерење се признати според нивната набавна вредност.

Материјалните средства, со исклучок на биолошките средства, се прикажани според набавната или ревалоризираната вредност, намалена за амортизацијата.

Биолошките средства - основното стадо е прикажано по нето реализациони цени.

Во 2012 година не е вршена ревалоризација на материјалните средства.

Степенот на истрошеност на нетековните средства на 31.12.2012 година изнесува: кај градежните објекти 54,84% (2011: 54,99%), кај постројките и опремата 82,44% (2011: 85,28%), кај алат. погонски и канцелариски инвентар и мебел 93,31% (2011: 92,68%) и кај повеќегодишните насади 77,77% (2011:75,43%).

Недовршеното производство-залихи на биолошки средства, на 31.12.2012 година изнесува 416.405.729 денари и во однос на 31.12.2011 година, кога изнесуваше 366.205.699 денари, е зголемено за 13,70 % (2011: 18,05%), односно во поледелието за 11,61 % (2011: 22,20%), а во сточарството за 34,58 % (2011: -11,78%).

Залихите на недовршеното производство се искажуваат според цената на чинење, формирана од директните трошоци (репроматеријали, плати и машинска услуга) и тоа преку работни налози во поледелството и по нето реализациони цени во сточарството.

Долгорочните финансиски средства вклучуваат вложувања во банки и трговски друштва. Кога вложувањето почетно се признава друштвото ги мери според нивната набавна вредност која што е објективна вредност на дадениот надоместок за истите. По почетното мерење, односно во последователното мерење, вложувањата во хартии од вредност расположливи за продажба друштвото ги мери според нивната објективна вредност.

Набавната вредност на материјалите и резервните делови, се формира при влез во магацин врз основа на настанатите трошоци за набавка и нивно доведување до постојаната состојба и локација.

Залихите на ситниот инвентар, гумите и амбалажата се искажуваат според набавната вредност, намалена за исправката на вредност од 50 % во моментот на предавање во употреба и 50 % при нивно расходување.

Залихите на готовите производи се искажуваат во текот на годината според нето реализациона цена.

Побарувањата од купувачите, и останатите побарувања се водат според номиналната вредност намалена за исправката на вредноста на побарувањата кои се сметаат за ненаплативи и се утужени.

Парите и паричните еквиваленти, ги вклучуваат парите на денарските сметки и благајни и девизните сметки и благајни, државните записи како и банкарските депозити со стасаност до 3 месеци.

Во овој период Собранието на акционери на седницата одржана на 27.06.2012 година донесе одлука за поништување на 68.711 сопствени акции без намалување на основната главнина, со што досегашната номинална вредност на една обична акција се менува од 52,450 евра на 70,213 евра, а основната главнина која беше поделена на 271.602 обични акции, се менува и изнесува 202.891 обични акции.

Поништувањето се изврши на товар на акумулираната добивка формирана при трансформацијата, а добиена со процената извршена со завршна сметка од 1995 година, како разлика на капиталот од проценетата до книговодствената вредност.

Ефектот на ревалоризација кој беше ефектуиран до 2003 година во ревалоризациони резерви и распореден по фондови, од моментот кога можел да се издвои и прикаже, е прикажан во акумулирана добивка.

Даноци и придонеси - Друштвото плаќа данок на добивка, во согласност со македонската регулатива.

Деловните промени во странска валута, се искажуваат според среден курс на денот на деловната промена. Монетарните средства и обврски во странска валута се искажани според среден курс важечки

на денот на изготвување на билансот на состојба, а курсните разлики произлезени по оваа основа се книжат во билансот на успех.

Девизни курсеви кои беа применети за искажување на ставките се:

валута	31.12.2012	31.12.2011
УСД	46,651	47,535
ЕУР	61,500	61,505

Долгорочните обврски се: кредити од банките во Република Македонија кои во 1995 година се конвертирани од краткорочни во долгорочни кредити во износ 65.304.570 денари и кои достасуваат еднократно на 15.03.2020 година; долгорочен кредит од Комерцијална банка (ставен во отплата) во износ од 16.410.859 денари, со рок на враќање 30.04.2017 година во еднакви месечни анuitети во износ од 410.271,50 денари; долгорочен кредит од Комерцијална банка (во отплата од 01.01.2013) во износ од 44.806.277 денари, со камата од 7% годишно и рок на враќање 18.09.2022 година во еднакви месечни отплати во износ од 426.726,50 денари и соодветна камата и долгорочен кредит од ТТК банка (ставен во отплата) во износ од 20.755.444 денари, со камата од 8% годишно и рок на враќање 16.08.2022 година во еднакви месечни анuitети во износ од 277.317,50 денари.

Друга е обврската кон вработените на кои им престана работниот однос согласно Програмата за надминување на економско-финансиските потешкотии во Друштвото во бруто износ од 9.352.607 денари со исплата по утврдена годишна динамика, заклучно со 2016 година.

Главнината на Друштвото, е остаток на учество во сопственоста над средствата по одземање на сите обврски на Друштвото, чии што главни компоненти се: основната главнина, остаток од основната главнина со процената извршена по завршна сметка од 1995 година, задолжителните резерви, реинвестираната добивка, ревалоризационите резерви формирани до 2003 година, акумулираната добивка која е сочината од разлика на капитал од проценетата до сметководствената вредност, загубата од сведувањето до објективна вредност на хартиите од вредност расположливи за продажба и нето добивката за тековната година.

Споредбените податоци, таму каде што е потребно, се прилагодени и усогласени со цел да одговараат на извршеното прикажување во тековната година.

Зголемувањето и намалувањето на одделните позиции од Извештајот за финансиската состојба се видни од горе претставениот Извештај.

БИЛАНС НА УСПЕХ
(ИЗВЕШТАЈ ЗА ДОБИВКА ИЛИ ЗАГУБА)
за периодот од 01.01. - 31.12.2012

Р.Б.	Позиција	Тековна година	Претходна година	индекс во однос на претходна година
I.	ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	1.073.659.214	1.204.261.905	89,15
1	Приходи од продажба	908.486.220	1.023.716.178	88,74
2	Останати приходи	67.826.811	90.497.065	74,95
3	Залихи на готови производи и недовршено производство на почетокот на годината	574.226.803	464.878.170	123,52
4	Залихи на готови производи и недовршено производство на крајот на годината	726.631.661	579.281.794	125,44
5	Капитализирано сопствени производство и услуги	97.346.183	90.048.662	108,10
II.	РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	1.100.968.497	1.053.371.012	104,52
6	Трошоци за суровини и други материјали	600.916.840	557.981.245	107,69
7	Набавна вредност на продадени стоки, материјали	4.514.415	336.382	1342,05
8	Услуги со карактер на материјални трошоци	123.136.942	136.004.899	90,54
9	Останати трошоци од работењето	18.819.975	13.108.352	143,57
10	Трошоци за вработени	250.197.733	246.278.425	101,59
11	Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	70.104.626	63.861.340	109,78
12	Вредносно усогласување (обезвреднување) на тековните средства	1.546.909	719.801	214,91
13	Останати расходи од работењето	31.731.057	35.080.568	90,45
III.	ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ	11.651.852	8.939.966	130,33
14	Приходи по основ на камати од работење со поврзани друштва	7.266	0	
15	Приходи од вложувања во неповрзани друштва	0	1.919.143	
16	Приходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	11.580.363	6.894.309	167,97
17	Приходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	64.223	126.514	50,76
IV.	ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ	10.615.952	1.423.120	745,96
18	Расходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	10.357.431	1.079.897	959,11
19	Расходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	258.521	343.223	75,32
20	Добивка пред оданочување	126.131.475	272.811.363	46,23
21	Загуба пред оданочување	0	0	
22	Данок на добивка	2.070.801	2.787.734	74,28
23	НЕТО ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	124.060.674	270.023.629	45,94
24	НЕТО ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	0	0	

ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА
за периодот од 01.01. - 31.12.2012

Р.Б.	Позиција	Тековна година	Претходна година
1	Добивка за годината	124.060.674	270.023.629
2	Загуба за годината		
3	Останата сеопфатна загуба	73.646.955	57.402.764
4	Загуби од повторно мерење на финансиски средства расположливи за продажба	73.646.955	57.402.764
5	Данок на добивка на компоненти на останата сеопфатна добивка		
6	Нето останата сеопфатна загуба	73.646.955	57.402.764
7	Вкупна сеопфатна добивка за годината	124.060.674	270.023.629
8	Вкупна сеопфатна загуба за годината	73.646.955	57.402.764

Во 2012 година остварен е **вкупен приход** во износ од **1.085.311.066** денари, **расходи** во износ од **959.179.501** денари и остварена е **добивка пред оданочување** во износ од **126.131.475** денари. Оваа добивка намалена со данокот на добивка пресметан на непризнатите трошоци, согласно Законот за данок на добивка, во износ од **2.070.801** денари изнесува **124.060.674** денари ја претставува добивката за деловната година.

Приходи

Вкупниот приход е формиран од приходите наведени во следниот преглед:

Р. бр	О п и с	31.12..2012		31.12.2011	
		износ	%	износ	%
	Вкупен приход:	1.085.311.066	100,00	1.213.201.871	100,00
1	Приходи од продажба на производи од растително потекло	632.388.062	58,27	762.083.797	62,82
2	Приходи од продажба на производи од сточарско потекло	255.457.988	23,54	224.648.224	18,52
3	Приходи од продажба на концентрати за сточна храна	15.454.351	1,42	35.361.930	2,91
4	Приходи од продажба на стоки, материјали ,услуги	5.185.819	0,48	1.622.227	0,13
5	Останати приходи	67.826.811	6,25	90.497.065	7,46
6	Капитализирано сопствено производство	97.346.183	8,97	90.048.662	7,42
7	Финансиски приходи	11.651.852	1,07	8.939.966	0,74

Вкупниот приход од 01.01. до 31.12.2012 година во износ од **1.085.311.066** денари е понизок од вкупниот приход за истиот период од 2011 година, во апсолутен износ за 127.890.805 денари или за 10,54 %. Систематизирано се состои од 908.486.220 денари **приходи од продажба** со учество од **83,71 %**, од 67.826.811 денари **останати приходи** со учество од **6,25 %**, од 97.346.183 денари **капитализирано сопствено производство** со учество од **8,97 %** и 11.651.852 денари **финансиски приходи** со учество од **1,07%**.

* **Приходите од продажба на производи од растително потекло** изнесуваат **632.576.716** денари и учествуваат со **58,28%** во вкупниот приход (2011:62,82%). Во 2011 година овие приходи изнесувале 762.122.492 денари и се намалени за 129.545.776 денари, или за 17,00%. Следи преглед на овие приходи:

О П И С	31.12.2011			31.12.2012			ПРОД. ЦЕНА 2012/ 11 %	УЧЕСТВО ВО ВКУПН. ПРИХОД ВО 2012 %
	К Г Р	Д Е Н	ПРОД. ЦЕНА	К Г Р	Д Е Н	ПРОД. ЦЕНА		
ПЧЕНИЦА		481.177.772,0			309.190.675,0			28,49%
ПЧЕНИЦА МЕРКАНТИЛ								
ПЧЕНИЦА МЕРКАН. - на чување	4.876.860	73.158.450	15,00	335.807	5.037.105	15,00		0,46%
ПЧЕНИЦА 2011	26.699.080	391.488.640	14,66					
ПЧЕНИЦА 2012				19.779.520	298.049.979	15,06		27,46%
СЕМЕ ПЧЕНИЦА ПОБЕДА	183.500	4.041.516	22,02	202.750	5.130.950	25,30	14,90	0,47%
СЕМЕ ПЧЕНИЦА СИМОНИДА	50	1.143	22,86					
СЕМЕ ПЧЕНИЦА ЕМЕШЕ ВТ.СОР	50.000	1.100.420	22,00					
СЕМЕ ПЧЕНИЦА МАКЕД.РОДНА	49.260	689.640	14,00					
СЕМЕ ПЧЕНИЦА АЛТАНА ВТОР	24.600	541.749	22,02	28.700	721.300	25,35	15,21	0,07%
СЕМЕ ПЧЕНИ. ИНГЕНИО ВТО.ПРО.				6.500	164.000	25,23		0,02%
НАТУРАЛ. СЕМЕ ПЧЕНИЦА -полу	674.370	10.115.550	15,00	460	10.120	22,00	46,67	
ПЧЕНИЦА КРШОК СО ПЛЕВА				35.140	27.591	0,78		
ПЧЕНИЦА КРШОК ВТО.КЛАСА	5.083	40.664	8,00	49.630	49.630	1,00		0,01%

ЈАЧМЕН		78.140.010			68.261.506			6,29%
ЈАЧМЕН МЕРКАНТИЛ 2009	845.398	11.811.282	13,97					
ЈАЧМЕН МЕРКАНТИЛ 2010	725.200	9.919.230	13,67					
ЈАЧМЕН МЕРКАНТИЛ 2011	4.492.247	54.631.291	12,16	1.934.280	24.166.959	12,49	2,71	2,23%
ЈАЧМЕН МЕРКАНТИЛ 2012				2.876.100	40.333.529	14,02		3,72%
СЕМЕ ЈАЧМЕН БАРУН	52.750	1.158.725	21,96	24.700	571.543	23,13	5,33	0,05%
СЕМЕ ЈАЧМЕН РЕКС ПРВА СОРТ.				22.500	525.000	23,33		0,05%
СЕМЕ ЈАЧМЕН ЗЛАТКО ПР. СОРТА				43.100	1.001.100	23,22		0,09%
НАТУРАЛ.СЕМЕ ЈАЧМЕН полупроизв	47.860	618.122	12,91	133.070	1.663.375	12,50	-3,18	0,15%
КРШОК ОД ЈАЧМЕН	170	1.360	8,00					
МАСЛЕНА РЕПА		73.866.106			103.787.501			9,56%
МАСЛЕНА РЕПА	15.026	332.413	22,12					
МАСЛЕНА РЕПА 2011	3.300.574	73.227.793	22,18					
МАСЛЕНА РЕПА 2012				4.546.424	103.644.931	12,79		9,55%
СЕМЕ МАСЛЕНА СИЛВИЈА ВТ.СОР				2.500	56.950	22,78		0,01%
СЕМЕ МАСЛЕНА БАНАЧАНКА	1.070	128.400	120,00	300	36.000	120,00		
МАСЛЕНА РЕПА КРШОК				2.500	49.620	19,84		
СЕМЕ МАСЛЕНА РЕПА полупроиз	4.300	175.000	40,69					
НАТУРАЛ.СЕМЕ МАСЛЕНА полу	100	2.500	25,00					
СОНЧОГЛЕД		85.620.596			105.109.725			9,69%
СОНЧОГЛЕД МЕРКАНТИЛ	3.382.510	72.821.971	21,52	3.560.530	105.106.850	29,52	37,17	9,69%
СЕМЕНСКИ СОНЧОГЛЕД	1.800	175.734	97,62					
СМЕ СОНЧОГЛЕД ПЕЛАГОНИЈА	5.009	1.552.740	309,99					
СЕМЕ СОНЧОГЛ.НСХ ПРВ.ПРО.				50	2.875	57,50		
СЕМЕНСКИ СОНЧОГЛЕД полупр	70.020	11.070.151	158,09					
ПЧЕНКА		31.011.777			36.595.795			3,37%
ПЧЕНКА ЗРНО СУВО 2009								
ПЧЕНКА ЗРНО СУВО 2010	1.586.708	22.826.741	14,38					
ПЧЕНКА ЗРНО СУВО 2011	327.010	3.924.120	12,00	2.750.740	34.455.515	12,52	4,33	3,17%
ПЧЕНКА СИЛАЖА	480.580	1.196.051	2,49	855.500	2.138.751	2,50	0,40	0,20%
ПЧЕНКА МЕЛЕНА				120	1.529	12,74		
СЕМЕ ОД ПЧЕНКА ОСК499	1.680	212.442	126,45					
СЕМЕ ОД ПЧЕНКА БЦ 418	5.240	637.991	121,75					
СЕМЕ ОД ПЧЕНКА-полупроизвод	72.000	2.214.432	30,75					
СИРАК		410.695			40.715			
СИРАК ЗРНО СУВО	29.233	403.695	13,80	2.075	31.125	15,00	8,70	
СИРАК КРШОК				1.370	9.590	7,00		
СИРАК СЕМЕНСКИ	350	7.000	20,00					
СОЈА		3.228			32.500			
СЕМЕ СОЈА	10	428	42,80					
СОЈА МЕРКАНТИЛ	100	2.800	28,00	900	32.500	36,11	28,96	
ДОМАТИ	864.420	3.405.816	3,94	378.060	1.466.872	3,88	-1,52	0,14%
ЛУЦЕРКА		738.522			309.552			0,03%
СЕНО РОЛНИ	280.180	727.122	2,59	53.270	215.750	4,05	56,37	0,02%
СЕНАЖА ОД ЛУЦЕРКА	2.400	3.050	1,27					
СЕМЕ ОД ЛУЦЕРКА	37	8.350	225,67					
СЕМЕ ЛУЦЕРКА МЕДИЈАНА				480	91.429	190,47		0,01%
ЛУЦЕРКА ЗА ИСХРАНА				2.800	2.373	0,84		
СЕНО ЛУЦЕРКА трета класа								

ТРЕВНИ СМЕСКИ		29.017			22.594			
ТРЕВНА СМЕСКА СЕНО	7.650	13.763	1,79					
ТРЕВНА СМЕС. СЕНО ЛОШ КВАЛИ				4.800	4.800	1,00		
ТРЕВА ЗЕЛЕНА МАСА	7.627	15.254	2,00	8.897	17.794	2,00		
СТОЧЕН ГРАШАК ЗРНО	450	13.500	30,00					
СЛАМА - РЕФУС И РОЛНИ	397.790	557.351	1,40	576.970	794.591	1,38	1,43	0,07%
ВИШНИ	274.927	7.148.102	26,00	146.185	6.724.510	46,00	76,92	0,62%
ВИШНИ ВТОРА КЛАСА				8.006	240.180	30,00		0,02%
В К У П Н О		762.122.492			632.576.716			58,28%

Пченицата има најголемо значење при формирањето на приходите од растително производство во кои учествува со 48,88% (2011: 63,13%), а исто така има водечка улога во формирањето на вкупниот приход и учествува со 28,49% (2011: 39,66%).

Сончогледот во приходите од продажба на растително производство учествува со 16,62% (2011: 11,23)%, а во вкупниот приход со 9,69% (2011: 7,06%).

Маслената репа во приходите од продажба на растително производство учествува со 16,41% (2011: 9,69%), а во вкупниот приход со 9,56%(2011: 6,09)%.

Јачменот во приходите од продажба на растително производство учествува со 10,79% (2011: 10,25 %), а во вкупниот приход со 6,29% (2011: 6,44 %).

Пченката во приходите од продажба на растително производство учествува со 5,79% (2011: 4,07 %), а во вкупниот приход со 3,37% (2011: 2,56 %) итн.

* **Приходите од продажба на концентрати за сточна храна** изнесуваат 15.454.351 денари , а во истиот период од 2011 година 35.361.931 денари, односно овие приходи се намалени за 19.907.580 денари или за 56,29%. Во вкупниот приход во 2012 година учествуваат со 1,43 % (2011: 2,91%).
Следи преглед на овие приходи:

О П И С	31.12.2011			31.12.2012			ПРОД. ЦЕНА 2012/ 11 %	УЧЕСТВО ВО ВКУПНИОТ ПРИХОД ВО 2012 %
	К Г Р	Д Е Н	ПРОД. ЦЕНА	К Г Р	Д Е Н	ПРОД. ЦЕНА		
К.М.К. 18 - 16	661.840	11.187.377	16,90	632.680	10.264.950	16,22	-4,02	0,95%
К.М.К. 13 - 4	13.200	206.751	15,66	5.720	92.525	16,17	3,26	0,01%
К.Г.Ј. 15 - 3	32.040	498.229	15,55	105.040	1.552.490	14,77	-5,02	0,14%
К.Г.Ј. 15 - 7	22.000	344.752	15,67	1.000	14.407	14,40	-8,10	
С.Т. 1 - 7	1.360	32.051	23,56	280	6.339	22,63	-3,95	
С.Т. 2 - 5	5.280	91.787	17,38	3.860	63.034	16,32	-6,10	0,01%
К.С.Ј - 2	4.280	75.426	17,62	8.560	140.068	16,36	-7,15	0,01%
К.Г.С. 1 - 1	1.720	33.187	19,29					
К.Г.С. 2 - 1	6.520	122.746	18,82					
К.Г.С. 2 - 7	7.840	150.510	19,19	12.800	254.305	19,86	3,49	0,02%
К.С.М. - 6	200	3.526	17,62					
К.С.М. - 7	160	3.119	19,49	160	2.780	17,37	-10,88	
К.Д.М. - 9	1.800	37.883	21,05					
К.Д.М. - 10	560	11.594	20,70	1.480	30.068	20,31	-1,88	
С.П. 1 ПРЕДСТАРТЕР - 9	40	2.187	54,66					
С.П. 1 ПРЕДСТАРТЕР - 10	200	10.933	54,66	40	1.440	36,00	-34,14	
С.П. 2 СТАРТЕР - 3	1.040	32.731	31,47					
С.П. 2 СТАРТЕР - 6	280	8.305	29,66	2.260	64.183	28,39	-4,28	0,01%
ГРОВЕР - 2	200	4.186	20,93	280	6.052	21,61	3,25	
КОНЦ. ЗА КОКОШКИ	995.120	20.791.459	20,89	64.420	1.251.540	19,42	-7,04	0,12%
ВКУПНО ПРОДАЖБИ ОД КОНЦЕНТРАТИ	1.755.680	33.648.731		838.580	13.744.181			1,27%
МАСЛИ ОД МАСЛЕНА								
СИНО МАСЛО	33.090	1.713.200	51,77	31.094	1.710.170	55,00	6,24	0,16%
ВКУПНО	1.788.770	35.361.931		869.674	15.454.351			1,43%

* Приходите од продажба на производи од сточарско производство изнесуваат **255.568.185** денари и учествуваат со **23,54%** (2011: 18,52%) во вкупниот приход. Во 2011 година овие приходи изнесувале 224.728.738 денари и се зголемени за 30.839.447 денари, или за 13,72%.

Во приходите од продажба на сточарските производи најголемо е учеството на **кравското млеко** со 64,56% (2011: 61,54 %), а неговото учество во вкупниот приход е 15,20% (2011: 11,40 %).

Приходите од реализација на **млеко** во 2012 споредени со 2011 година, **се зголемени за 19,28 %**, односно **26.673.855** денари.

Продажната цена на млекото во краварските фарми е зголемена за 3,45 денари од литар или за 19,17% а во овчарството е зголемена за 2,75 денари од литар или за 8,32%. Количински продаденото кравско млеко **е зголемено за 6.654** литри, што може да се види од прикажаниот преглед.

Значајно е учеството на **товениците** во приходите од сточарството со 22,20% (2011: 20,97 %), а во вкупниот приход со 5,22% (2011: 3,88 %).

Продажбата на **тов свињи** е зголемена за **44.108 кгр**. Просечната продажна цена е зголемена за **11,43%** или за **9,79 ден./кгр**. а остварениот приход е поголем за **9.599.581 денари** во однос на истиот период од 2011 година.

Гоените јуниња во приходите учествуваат со 6,52% (2011: 5,94 %), а во вкупниот приход со 1,54% (2011: 1,10 %). Продажбата на **тов телиња** е зголемена за **22.800 кгр**. Продажната цена е зголемена за **6,14 ден./кгр**. и остварени се поголеми приходи од продажба за **3.308.928 денари**.

Рибите учествуваат со 3,39% (2011: 7,60 %) во приходите од сточарство, а во вкупниот приход со 0,80% (2011: 1,41 %). Продажбата на **риби** е намалена за **86.808 кгр**. Продажната цена е зголемена за **18,52 %**, или за **20,81 ден./кгр**. и остварени се помали приходи од продажба за **8.398.420 денари**.

Јагнињата учествуваат во приходите од сточарството со 2,49% (2011: 3,04 %) а во вкупниот приход со 0,59% (2011: 0,56 %).

Продажбата на **јагниња** е намалена за **1.841 кгр**. Продажната цена е намалена за **2,38 %**, или за **4,20 ден./кгр**. и остварени се помали приходи од продажба за **479.650 денари**.

Следи преглед на овие приходи:

Р. Бр.	КАТЕГОРИЈА	31.12.2011				31.12.2012				U-est vo vo vкуп. priho d%
		ГРЛА	КГР	ИЗНОС	ПРОД.СЕ НА	ГРЛА	КГР	ИЗНОС	ПРОД. ЦЕНА	
	ОБРТНО СТАДО									
1	ТЕЛИЊА ТОВ	334	127.635	13.353.147	104,62	385	150.435	16.662.075	110,76	1,54
2	ТЕЛИЊА ТОВ- ПРИНУДНО	9	2.275	32.475	14,27	17	3.600	138.200	38,39	0,01
3	ПРАСЕ ТОВ	5654	550.074	47.128.814	85,68	5.905	594.182	56.728.395	95,47	5,22
4	ПРАСЕ ВО ОДГЛЕДУВАЛИШТЕ	125	2.467	407.910	165,35	227	4.245	714.500	168,32	0,06
5	ДОЈНИ ЈАГНИЊА	2053	38.836	6.840.460	176,14	1.882	36.995	6.360.810	171,94	0,59

6	РИБИ		151.960,86	17.075.819	112,37		65.153	8.677.399	133,18	0,80
7	КРАВСКО МЛЕКО		7.684.760	138.310.446	18,00		7.691.414	164.984.301	21,45	15,20
8	ОВЧКО МЛЕКО		37.313	1.231.896	33,02		31.024	1.109.805	35,77	0,10
9	ВОЛНА		8.213	344.946	42,00		4.700	192.700	41,00	0,02
10	ARSKO ЃУБРЕ		5.650	2.825	0,50					
11	СИРЕЊЕ									
ВКУПНО ОБРТНО СТАДО				224.728.738				255.568.185		23,54

* **Капитализираното сопствено производство** изнесува **97.346.183 денари** и учествува со 8,97% (2011: **7,42%**) во вкупниот приход. Во 2011 година овие приходи изнесувале 90.048.662 денари и се зголемени за 7.297.521 денари, или за 8,10%. Од тоа:

Вкупно:	97.346.183	100,00
Сопствено семе	62.669.559	64,38
Приходи од прираст на осн.стадо	25.293.340	25,98
Приплодена и преведена стока во основно стадо	5.241.207	5,38
Инвестициони вложувања	3.843.230	3,95
Останато	298.847	0,31

Во приходите по основ на **употреба на сопствени производи** во 2012 година најголемо учество имаат приходите од **сопствено семе со 64,38%** и со 5,78% учество во вкупниот приход.

Следат приходите од **прираст на основното стадо со 25,98 %** и со 2,33 % учество во вкупниот приход.

Приплодена и преведена стока во основно стадо со 5,38% учество и со 0,48 % учество во вкупниот приход.

Инвестициони вложувања со 3,95% учество и со 0,35 % учество во вкупниот приход и **останато со 0,31%** учество и со учество од 0,03 % во вкупниот приход

* **Останатите приходи** изнесуваат **67.826.811 денари** и учествуваат со **6,25%** (2011: 7,46%) во вкупниот приход. Во 2011 година овие приходи изнесувале 90.497.065 денари и се намалени за 22.670.254 денари, или за 25,05%. Се состојат од:

- **финансиска поддршка за растителното производство** од Програмата за 2011 година износ од 27.009.730 денари: за производство на домашен сертифициран семенски материјал 12.192.000 денари; за одгледување на сончоглед 8.340.500 денари; за засеани површини со житни култури 4.099.350 денари; дополнителна финансиска поддршка за градинарски култури предадени во преработувачки капацитети-домати (1,50 ден./кг.) 1.296.630 денари; директни плаќања за вишни 681.250 денари и за домати 400.000 денари,

- **финансиска поддршка за сточарското производство** од Програмата за 2011 година износ од 28.845.030 денари: за кравско млеко за периодот од 01.05.2011 до 31.12.2011 година 17.642.345 денари; за овчко млеко за истиот период 78.785 денари; за обележани грла овци 3.566.300 денари, за одгледани и закрани гоеници во кланични капацитети 3.459.000 денари; за закрани

грла говеда 714.000 денари; директни плаќања по грло маторици 336.000 денари; за обележани грла говеда 1.787.400 денари и поддршка за добиено теле по пат на в.о. 1.261.200 денари,

- **финансиска поддршка за сточарското производство** од Програмата за 2012 година износ од 2.853.675 денари за рурален развој .

или **вкупно** финансиска поддршка **58.708.435** денари со **5,41%** (2011: 5,92%) **учество** во вкупниот приход.

Во **2011 година финансиската поддршка** изнесуваше 63.967.675 денари, или повеќе за 5.259.240 денари.

- капитална добивка од искористени обврзници за плаќање на закупнината за земјата за 2011 година во износ од 3.707.378 денари.

- приходи од дополнително одобрени попусти (стимулација и награда за лојалност одобрени од Млекара ад Битола) 3.302.544 денари

- наплатени отпишани побарувања 478.359 денари и

- други неспомнати приходи 1.630.095 денари.

* **Финансиските приходи** изнесуваат **11.651.852** денари и во вкупниот приход учествуваат со 1,07% (2011: 0,74%). Во 2011 година овие приходи изнесувале 8.939.966 денари и се зголемени за 2.711.886 денари, или за 30,33 %. Се состојат од:

- Приходи по основ на камати во износ од **11.587.629 денари** се однесуваат на приходи од камати деловни партнери по основ продажба на стока, согласно договори, и затезни камати износ од 2.647.279 денари; од дадени позајмици на фирми износ од 8.545.665 денари; од депонирани средства во банки износ од 383.842 денари и останати камати од 10.843 денари и

- Приходи од курсни разлики 64.223 денари.

Во 2011 година финансиските приходи изнесувале 8.939.966 и се состоеле од приходи од вложувања 1.919.143 денари (дивиденда од Жито Полог ад Тетово), приходи од камати остварени од облигациони односи 6.220.282 денари, камати од депонирани средства во банки 674.027 денари и курсни разлики 126.514 денари.

Приходите од продажба на производи се признаваат кога значителни ризици и користи од сопственоста се пренесени на купувачот и не постојат значајни неизвесности за наплата и можно враќање на производите. Приходите од продажба на производи и стоки ја опфаќаат нивната фактурирана вредност.

Субвенции од државата кои се однесуваат на биолошките средства се признаваат во Билансот на успех како приход кога постои разумна основа дека истите ќе бидат примени.

Приходите и расходите од финансирање ги вклучуваат приходите и расходите од камати, дивиденди и курсни разлики.

Приходите од камати се признаваат во Билансот на успех кога се пресметуваат.

Приходот од дивиденда се евидентира кога е објавена дивидендата.

Каматите и другите трошоци се признаваат како расход во периодот во кој настануваат.

Потрошокот на материјали се води според просечните набавни цени.

Амортизацијата на материјалните средства и на повеќегодишните насади се пресметува по пропорционална метода со примена на пропишани стапки определени за намалување на вредноста на материјалните средства до нивната преостаната вредност. На материјалните средства и на повеќегодишните насади не им се пресметува амортизација со до нивното ставање во употреба.

На земјиштето и инвестициите во тек не се пресметува амортизација.

Во продолжение се дадени годишни стапки за амортизација на материјалните средства, применети на позначајните ставки: градежни објекти 2,5% до 3% ; постројки и опрема 5% до 25% ; алат, погонски и канцелариски инвентар, возила, 20% до 25%.

Трошоците за поправка и одржување на материјалните средства, направени за обновување и одржување, се признаваат како расход во моментот на настанување.

Расходи

Вкупните расходи (трошоците од тековниот период и набавната вредност на продадените материјали, стоки и услуги намалени за промената во залихите во износ од 152.404.858 денари (2011: 114.403.624) изнесуваат **959.179.591** денари од кои поголеми групи расходи се:

- **Трошоци за сировини и други материјали** износ од 600.916.840 денари (2011: 557.981.245)
- **Трошоци на вработените** износ од 250.197.733 денари (2011:246.278.425),
- **Услуги со карактер на материјални трошоци** износ од 123.136.942 денари (2011: 136.004.899),
- **Амортизација на материјалните средства** износ од 70.104.626 денари (2011: 63.861.340), и
- **Останати расходи од работењето** износ од 31.731.057 денари (2011: 35.080.568).

Трошоците во 2012 година изнесуваат **1.107.070.034** денари (2011: 1.054.457.750) и истите во однос на 2011 година се зголемени за 52.612.284 денари или за 4,99 %.

* Следи споредбен преглед на трошоците за 2012 и 2011 година.

р.б р.	Трошоци и расходи од работење	31.12.2011	31.12.2012	% на уч.во вк.т-ци	% на згол/нам а
		Денари	Денари		
1	Потрошени сировини и материјали	345.878.704	380.629.316	34,38	10,05
	-семиња	69.720.232	70.204.649	6,34	0,69
	-вештачки ѓубрива	118.795.796	140.535.422	12,69	18,30
	-заштитни средства	55.658.681	73.862.326	6,67	32,71
	-сточна храна	11.429.846	10.037.122	0,91	-12,18
	-потрошени сировини за концентрат ФДХ	74.268.053	65.958.982	5,96	-11,19
	-ветеринарни лекарсва	194.374	679.680	0,06	249,68
	-канцелариски материјал	621.014	623.551	0,06	0,41
	-потрошен материјал во сточарство	1.654.978	4.110.530	0,37	148,37
	-потрошен помошен материјал	13.535.730	14.521.804	1,31	7,28
	-останато		95.251	0,01	
2	Потрошена енергија	151.641.860	149.444.117	13,50	-1,45
	-потрошено гориво	137.697.846	133.606.128	12,07	-2,97
	-потрошена електрична енергија	13.944.014	15.837.989	1,43	13,58
3	Потрошени резервни делови	50.672.340	58.323.260	5,27	15,10
4	Потрошен с.инвентар,гуми,амбалажа	9.788.342	12.520.147	1,13	27,91
5	Услуги-производни	136.004.900	123.136.943	11,12	-9,46
	-транспортни	18.523.697	10.381.641	0,94	-43,95
	-ПТТ услуги	1.527.007	1.665.376	0,15	9,06
	-колење на стока и друго	62.713	779.500	0,07	1142,96
	-услуги за одр`ување на добра и заштита	4.367.009	3.751.853	0,34	-14,09
	-закупнина на земја	57.479.959	63.440.999	5,73	10,37
	-наводнување “Стрежево“	10.653.476	9.571.735	0,86	-10,15
	-услуги во земјод.сто`арство,селектор, ФДХ	967.718	500.031	0,05	-48,33
	-вода и канализација	2.237.447	2.907.754	0,26	29,96
	-ветеринарни и други услуги	16.439.437	19.281.911	1,74	17,29
	-одводнување	17.469.429	4.800.000	0,43	-72,52

	-авиоуслуги				
	-Пелагонија Развој	3.039.995	4.139.500	0,37	36,17
	-останати услуги	3.237.014	1.916.644	0,17	-40,79
6	Плата	220.232.913	234.561.791	21,19	6,51
	-нето плата	150.624.543	160.514.386	14,50	6,57
	-придонеси и даноци	69.608.370	74.047.405	6,69	6,38
7	Надомест на трошоци на вработените	26.045.512	15.635.943	1,41	-39,97
	-годишен одмор	9.514.189	9.160.055	0,83	-3,72
	-отпремнина за пензија и технолошки вишок	13.214.468	3.363.784	0,30	-74,54
	-останато	3.316.855	3.112.104	0,28	-6,17
8	Амортизација по пропишани стапки	63.861.340	70.104.626	6,33	9,78
9	Спонзорства,репрезентации	3.053.809	3.195.846	0,29	4,65
10	Премии за осигурување	508.828	572.482	0,05	12,51
11	Банкарски услуги	3.009.958	4.365.408	0,39	45,03
12	Даноци кои не зависат од рез.чланар.и др.	1.659.588	3.244.957	0,29	95,53
13	Останати трошоци од работењето	2.638.300	5.609.199	0,51	112,61
14	Надомест за членови на одбор	2.237.868	1.832.082	0,17	-18,13
15	Вред,усоглас.и расход од директен отпис	1.671.065	2.106.935	0,19	26,08
16	Останати расходи	34.129.306	31.171.031	2,82	-8,67
	-неотпишна вредност на основно стадо	24.384.975	19.690.995	1,78	-19,25
	-неотпишна вредност на постој.с-ва	1.698.880			-100,00
	-останато	8.045.451	11.480.036	1,04	42,69
17	Камати и курсни разлики	1.423.120	10.615.952	0,96	645,96
	Вкупно	1.054.457.750	1.107.070.034	100,00	4,99

Во апсолутни износи трошоците во 2012 година во однос на 2011 година се зголемени за 52.612.284 денари.

Намалувањето или зголемувањето на поодделните групи на трошоци во 2012 година во однос на 2011 година подредени според нивното учество во вкупните трошоци е како следи:

- 1. Суровините и материјалите** со учество во вкупните трошоци од **34,38%** (2011: 32,80 %) се зголемени за **10,05 %** или за 34.750.612 денари .Во рамките на овие трошоци:
  - **Ѓубривата** со учество од **12,69%** (2011: 11,27 %) се зголемени за **18,30 %** или за 21.739.626 денари ,
  - **заштитните средства** со учество од **6,67%** (2011: 6,61%) се зголемени за **32,71%** или за 18.203.645 денари,
  - **семињата** со учество од **6,34%** (2011: 6,61 %) се зголемени за **0,69%** или за 484.417 денари,
  - **суровини за производство на концентрати за сточна храна** со учество од **5,96%** (2011: 7,04%) се намалени за **11,19%** или за 8.309.071 денари ,
  - **помошен материјал** со учество од **1,31%** (2011: 1,28 % е зголемен за **7,28%** или за 986.074 денари,
  - **сточна храна (набавена)** со учество од **0,91%** (2011: 1,08 %) е намалена за **12,18%** или за 1.392.724 денари итн.

- 2. Платите и надомести на трошоците на вработените** со учество во вкупните трошоци од **22,60%** (2011: 23,36 %) се зголемени за **1,59 %** или за 3.919.309 денари. Во рамките на овие трошоци :

Бруто платата е зголемена за 14.328.878 денари или за **6,51%**.

Надоместите на трошоците на вработените се намалени за **39,97%** или за 10.409.569 денари, а поодделно по надомести:

- регрес за годишен одмор е намален за 354.134 денари или за **3,72%**.

- отпремнини за пензија и за “технолошки вишок“, помошти, се намалени за 9.850.684 денари или за **74,54%***.

- други надоместоци на вработените за 204.751 денари.

* Во 2011 година во рамките на Програмата за надминување на економско-финансиските потешкотии во ЗК Пелагонија ад Битола вкалкулирани се трошоци од 12.714.285 денари, од кои: нето отпремнини согласно закон 4.022.580 денари и стимулативни отпремнини со вкалкулиран персонален данок 8.691.708 денари, кои ќе се исплатуваат, во утврдени месечни износи заклучно со 2016 година. Овие отпремнини се однесуваат за 43 вработени на кои работниот однос им престана во текот на 2011 година.

* Во 2012 година вкалкулирани се 3.196.860 денари за: надомест за технолошки вишок за 12 вработени со отпремнини согласно закон 1.019.736 денари и стимулативни отпремнини 1.236.811 денари и, во рамките на Програмата за надминување на економско-финансиските потешкотии во ЗК Пелагонија ад Битола, вкалкулирани се нето отпремнини согласно закон 340.086 денари и стимулативни отпремнини со вкалкулиран персонален данок 600.227 денари кои ќе се исплатуваат во месечни износи заклучно со 2016 година, а се однесуваат за 3 вработени на кои работниот однос им престана во месец јануари 2012 година.

3. Потрошената енергија со учество од **13,50%** (2011: 14,38 %) во вкупните трошоци е намалена за **1,45 %** и тоа:

- Потрошеното **гориво** со учество во вкупните трошоци од **12,07%** (2011: 13,06%) е намалено за **2,97 %** или за 4.091.718 денари. Во овој период просечната набавна цена на нафтата изнесува 56,77 денари, а во 2011 година 54,92 денари, или има зголемување за **3,37%** во споредба со истиот период од 2011 година.

- **електричната енергија** со учество од **1,43%** (2011: 1,32 %) е зголемена за **13,58%**, или за 1.893.975 денари.

4. Производните услуги со учество од **11,12%** (2011:12,90%) во вкупните трошоци покажуваат намалување за **9,46 %** или за 12.867.957 денари.

Најкарактеристичен трошок во оваа група трошоци е **закупнината за земјата** во износ од 63.440.999 денари и учество во вкупните трошоци од **5,73%**. Овој трошок е зголемен за **10,37%** или за 5.961.040 денари. Закупнината за државното земјиште е пресметана по цена од 15,15 денари / кгр. пченица, (цена добиена со известување од Министерството за земјоделие, шумарство и водостопанство). Пресметаната закупнина за државното земјиште се однесува за 17.660.10.30 хектари од 01.01.-14.06.2012, а од 15.06.-31.12.2012 за 17.457.86.93 хектари по Анекс Договор бр.5, од 15.06.2012 година. Во истиот период од 2011 година закупнината е пресметана по цена од 13,66 ден / кгр. пченица.

Ветеринарните услуги со учество од **1,74%** (2011: 2,02%) во вкупните трошоци покажуваат зголемување од **12,29%** или за 2.842.474 денари. Најголем износ од оваа група отпаѓа на услугите од **Пелагонија вет** и тоа 18.280.867 денари.

Во оваа група трошоци се и **трошоците за наводнување од Стрежево** со учество од 0,86% во вкупните трошоци. Овие трошоци покажуваат намалување и тоа за **10,15%**, или за 1.081.741 денари во споредба со 2011 година.

Трошоците за **стален воден надомест** во 2012 година изнесуваат 3.943.990 денари, а и во 2011 година изнесуваат 3.943.990 денари.

Трошоците за **обезбедена вода** во 2012 година изнесуваат 5.627.745 денари, а во 2011 година 6.709.486 денари. што значи во 2012 година е потрошено помалку за 1.081.741 денари.

Транспортните услуги со учество во вкупните трошоци од **0,94%** се намалени за **43,95 %** или за 8.142.056 денари.

Во 2012 година наплатен е воден надомест за одводнување во 2011 година по фактура од ВС Битолско поле 4.848.000 денари по судски пат.

* Во 2011 година наплатен е **воден надомест за користење** на системот за одводнување, по тужба од Водостопанство Битола од 08.07.2009 година, во висина од 17.469.429 денари на име главен долг, а каматите и судските трошоци по овој спор се наплатени во 2012 година.

Услугите за одржување на добра и заштита со учество од **0,34%** во вкупните трошоци покажуваат намалување од **14,09%** или за 615.156 денари.

Во рамките на оваа група трошоци **трошоците за извршени анализи, опити и слични услуги од Пелагонија развој** со учество од 0,37% во вкупните трошоци покажуваат зголемување од 36,17% или за 1.099.505 денари.

Трошоците за **ПТТ услуги** се зголемени за **9,06%** или за 138.369 денари.

Трошоците за **вода и канализација** се зголемени за **29,96%** или за 670.307 денари.

5. Амортизацијата со учество од **6,33%** (2011: 6,06 %) во вкупните трошоци е зголемена за **9,78 %** , или за 6.243.286 денари, како резултат на новонабавените нетековни средства во 2012 година

6. Резервните делови со учество во вкупните трошоци од **5,27%** (2011: 4,81 %) се зголемени за **15,10 %** , или за 7.650.920 денари.

7. Останати трошоци од работењето со учество од **2,82%** во вкупните трошоци се однесуваат на:

- **Загуби од продажба на основно стадо** износ од 5.934.000 денари, **угинаувања на основно стадо** износ 9.112.130 денари и **подраст на основното стадо** износ од 4.644.865 денари или вкупно 19.690.995 денари.

Кај оваа категорија трошоци согласно Правилникот за сметковниот план од 2011 година во 2012 година се извршени промени: при продажба на нетековни и биолошки средства се регистрираат загуби или добивки.

- **Кусоците, калото и растурот** во 2012 година изнесуваат 10.260.266 денари, а во 2011 година биле 6.876.663 денари и се зголемени за 3.383.603 денари.

- **Казни, пенали и надомести на штети** во 2012 година изнесуваат 1.219.146 денари, а во 2011 биле 1.111.652 денари и се зголемени за 107.494 денари.

8. Трошоците за ситен инвентар, гуми и амбалажа се зголемени за **27,91%** или за 2.731.805 денари.

9. Спонзорства и репрезентации- Оваа група трошоци покажува зголемување од **4,65%** во однос на 2011 година или за 142.037 денари.

10. Банкарските услуги и тршоците за платен промет се зголемени за **45,03%** или за 1.355.450 денари.

11. Даноци кои не зависат од резултатот и членарини се зголемени за **95,53%** или за 1.585.369 денари. Ова зголемување е резултат на платен надомест за бесправно изградени објекти износ од 1.791.760 денари, а во 2011 година ваков трошок немаше.

12. Останати трошоци на работењето се зголемени за **112,61%** или за 2.970.899 денари. Поголеми трошоци се: **финансиските и интелектуалните услуги** кои во 2012 година изнесуваат 2.106.432 денари, а во 2011 година биле 891.422 денари, или се зголемени за 1.215.010 денари; трошоците за **елаборати согласно стандарди** кои во 2012 година изнесуваат 1.769.130 денари, а во 2011 година биле 564.865 денари, или се зголемени за 1.204.265 денари;

13. Надоместот на членовите на Одборот на директори е намален за **18,13%** или за 405.786 денари.

14. Вредносно усогласување и расход со директен отпис на побарувања е поголемо во 2012 година за 435.870 денари.

15. Каматите и курсните разлики се зголемени за **645,96%** или за 9.192.832 денари и тоа: **камати на кредитите** во 2012 година изнесуваат 2.592.591 денари (за долгорочни кредити 1.686.018 денари и за краткорочен кредит 906.573), а во 2011 година биле 1.076.007 денари (за краткорочен кредит) или зголемување за 1.516.584 денари.

Затезните камати од должничко доверителни односи во 2012 година изнесуваат 7.764.839 денари, а во 2011 година биле 3.890 денари, значи се зголемиле за 7.760.949 денари. Во 2012 година најголем износ во висина од 7.623.425 денари го сочинуваат: камати наплатени по судски пат од ВОП Водостопанство Битола износ од 7.018.055 денари и од Хидроинженеринг Битола износ од 605.370 денари.

Негативните курсни разлики во 2012 година изнесуваат 258.522 денари, а во 2011 година биле 343.223 денари, значи се намалиле за 84.702 денари.

Добивка

Добивката пред оданочување за 2012 година изнесува **126.131.475 денари** (2011: 272.811.363 денари). Согласно Законот за данок на добивка данокот по стапка од 10% се плаќа на непризнатите расходи кои се состојат од оданочиви расходи и помалку искажани приходи и расходи и помалку искажани приходи од поврзани субјекти, намалени за расходите со одложено плаќање (даночен кредит). Така утврдена **даночната основа** изнесува **20.708.011 денари** (2011: 27.997.333 денари) и на неа е пресметан **данок на добивка** во износ од **2.070.801 денари** (2011: 2.799.733 денари). **Нето добивката за деловната година** изнесува **124.060.674 денари** (2011: 270.023.629 денари).

*** Во периодот од 01.01. до 31.12.2012 година заради промени во објективната вредност на финансиските средства расположиви за продажба остварена е **загуба** од **73.646.955 денари** (2011: 57.402.764 денари) што претставува и вкупна останата сеопфатна загуба. Оваа загуба во Билансот на состојбата е призната во главнината (како одделна ставка-загуба од вложувања расположиви за продажба).

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ФИНАНСИСКАТА СТАБИЛНОСТ, ЛИКВИДНОСТ, СОЛВЕНТНОСТ И ДЕЛОВНА УСПЕШНОСТ

Р б	I. ПОКАЗАТЕЛИ НА ФИНАНСИСКА СТАБИЛНОСТ	2011	2012
1	Финансиска сигурност – учество на капиталот и резервите во вкупната пасива %	89,46	82,61
2	Степен на кредитна способност – однос меѓу капиталот и резервите, долгорочните резервирања и нетековните средства %	187,18	182,78
3	Степен на самофинансирање – однос меѓу капиталот и резервите, долгорочните резервирања и нетековните средства + залихите %	108,31	102,50
4	Степен на покритие на нетековните средства – капитал и резерви, долгорочни обврски и нетековни средства %	195,00	197,29
5	Степен на покритие на тековните средства %	79,84	68,29
6	Степен на вкупна задолженост–вкупни обврски и капитал и резерви %	11,78	21,06

Финансиската стабилност на Друштвото, или како во деловните финансии се нарекува состојба на долгорочна ликвидност, и во двете години е на задоволително ниво. Тоа се потврдува со структурата на изворите на финансирање на средствата и соодносот на капиталот и резервите и нетековните средства и залихите. Капиталот и резервите на Друштвото на крајот на 2012 година учествуваат со 82,61 % во вкупните извори на финансирање на средствата (оптимално ниво е учество од 50,00%).

Капиталот и резервите на Друштвото ги покриваат во целост нетековните средства како и 68,29 % од тековните средства. Нетековните средства и залихите се целосно покриени со капиталот и резервите.

Ако показателите за финансиската стабилност ја покажуваат кредитната и вкупната деловна способност на одреден субјект, тогаш показателите на ликвидноста ги покажуваат актуелните односи во формирањето и употребата на ликвидните средства за тековното работење, давајќи при тоа битни индикатори и за оценка на способноста за инвестирање.

Р. б.	I. ПОКАЗАТЕЛИ НА ФИНАНСИСКА ЛИКВИДНОСТ	2011	2012
1	Брз коефициент – однос меѓу тековните средства намалени за залихите и краткорочните обврски	2,55	3,72
2	Тековен коефициент – однос меѓу тековните средства и краткорочните обврски	7,67	5,06
3	Денови на врзување на побарувањата – однос меѓу производот на вредноста на побарувањата и бројот на деновите во годината спрема приходите од продажба	68,00	88,00
4	Денови на врзување на залихите – однос меѓу вредноста на залихите и бројот на денови во годината спрема приходи од продажба на учиноците	241,00	321,00
5	Денови на плаќање на обврските – однос меѓу производот на вредност на краткорочните обврски спрема добавувачите и бројот на денови во годината спрема трошоците од редовно работење	42,00	49,00
6	Денови на врзување на вкупните тековни средства – однос меѓу приходите од продажба на учиноци и тековни средства	325,00	293,00

Вкупните тековни средства се поголеми за 5,06 пати од краткорочните обврски, а без залихите, паричните средства и побарувањата ги надминуваат краткорочните обврски за 3,72 пати. Оптимален тековен коефициент за општата ликвидност се постигнува кога тековните средства се двојно поголеми од обврските, а оптимален брз коефициент на ликвидност е кога паричните средства и побарувањата се еднакви со обврските.

Просечно потрошеното време за наплата на побарувањата е 88 дена или 2,89 месеци, а обртот на побарувањата е 4,15 пати. Просечно потрошеното време за плаќање на обврските е 49 дена и нивниот обрт е 7,45 пати.

Нето обртниот капитал – тековните средства што ги надминуваат краткорочните обврски, е од големо значење за интерната контрола на способноста на фирмата за одржување на континуитетот на работењето и истиот изнесува 1.059 милиони денари.

р.б.	I. ПОКАЗАТЕЛИ НА ДЕЛОВНА УСПЕШНОСТ	2011	2012
1	Добивка – загуба пред оданочување по работник во денари	360.385	170.910
2	Добивка – загуба од деловната година по работник во денари	356.702	168.104
3	Добивка – загуба /нето добивка во однос на средствата – поврат на средствата %	12,54	5,19
4	Добивка – загуба/ нето за деловната година и амортизација во однос на вкупната актива %	15,51	8,11
5	Добивка – загуба/ нето за деловната година во однос на траен капитал и резерви – поврат на капиталот %	14,02	6,28
6	Однос меѓу добивката пред оданочување и вкупните приходи %	22,48	11,62
7	Нето профитна мрежа – однос меѓу нето добивката за деловната година и приходите од продажба %	26,38	13,66
8	Просечна месечна бруто плата по работник во денари	24.244	26.486

9	Просечна месечна нето плата по работник во денари	16.611	18.052
10	Просечен број на работници спрема вкalkулирани саати	757	738
11	Книговодствена вредност по акција-капитал/вкупен број акции	7.091,54	9.741,63
12	Основна заработка по акција	1.640,67	611,46

Показателите на деловната успешност – профитабилност се показатели кои се користат како мерило на приносот што го остварува фирмата во работењето.

Во текот на 2012 година во Друштвото има вработени просечно од состојба по месеци **755** (2011: 741) работници, односно **738** (2011: 757) според вкalkулираните саати. На 31.12.2012 година Друштвото има **728** (2011: 741) вработени.

Бруто платата изнесува 234.561.791 денари (2011: 220.232.913) , **придонесите и даноците** 74.047.405 денари (2011: 69.608.370) односно 31,57% (2011: 31,61 %)учество и **исплатената нето плата** 160.514.386 денари (2011: 150.624.543) со учество од 68,43% (2011: 68,39%) во бруто платата. **Нето платата по вработен** е **18.052** денари (2011: 16.611) на просечна состојба од 738 (2011:757) вработени, што значи има зголемување од **8,67%** .

***** За обезбедување на искористените долгорочни кредити воспоставени се следните хипотеки:

- за долгорочните кредити од Комерцијална банка: недвижен имот-армирано бетонски силос со капацитет од 10.000 тони со 8 сило келии, машинска куќичка и помошен објект и претоварна станица - хипотека во вредност од 27.351.432 денари и недвижен имот-млин за жито Илинден во Битола на ул.Иво Лола Рибар бр.36 и Армирано бетонски силос со капацитет од 6000 тони и машинска куќичка, со опремата и инсталацијата за редовна работа на млинот - хипотека во вредност од 52.554.731 денари;

- долгорочен кредит од ТТК банка недвижен имот- млин Драгор со придружни објекти - хипотека во вредност од 21.523.359 денари.

- долгорочен кредит од Стопанска банка ад Битола Договор број 08-235/2 од 31.01.1996 година за конверзија од краткорочни во долгорочни кредити - хипотека на недвижен имот во износ од 97.974.800 денари.

РАЗВОЈНА СТРАТЕГИЈА НА ДРУШТВОТО

Во својата програма за развој ЗК Пелагонија превзеде неколку значајни чекори за воведување нови технологии со цел да се зголеми рентабилното работење и искористување на расположливите извори и капацитети, како од храна така и од суровини кои се јавуваат како секундарни во одреден производствен процес.

Со цел зголемување на своите капацитети за производство на млеко започнат е процес на изработување на проект за агроиндустриски комплекс во Новаци. Овој комплекс опфаќа изградба на краварска фарма со капацитет од 2400 молзни крави со сите придружни објекти за целокупниот производствен процес, изградба на биогазна централа со капацитет од 2 MW и како краен елемент во овој агроиндустриски комплекс е изградба на стакленици на површина од 6 ха. Со изградбата на биогазната централа би се постигнал двоен ефект. Прво трајно се решава проблемот на фрлање на арското гудре и второ неконтролираното исфрлање на метан и други пропратни гасови во атмосферата со што би се постигнал максимален ефект за еколошка заштита на природната околина. Степенот на искористеност на целокупниот комплекс надминува 90% со што може да се смета како високо искористен комплекс.

Во областа на унапредувањето и развојот на полделското производство се предвидува обновување на погонската и приклучната механизација за обработка на земјата. Целта на

обновувањето е купување на поголеми и помоќни машини за зголемување на ефикасноста во работата. Предвидени се за набавка 2 трактори со јачина од 560 КС и 4 трактори со јачина од 360 КС со соодветни приклучни машини за орање, култивирање и сееење. За зголемување на контролата при работењето и заштеда во трошоците, предвидено е купување на GPS систем за следење на тракторите и воведување на автоматско управување на машините, по патеки кои се претходно компјутерски мапирани. Овој систем на работа претставува и најсовремено достигнување во поделелското производство.

За комплетно следење, евидентирање и анализирање на целокупното работење во поделелието се планира купување на апликацијата Gatekeeper која нуди софтверски решенија за евидентирање на целиот произведен процес.

Во согласност со постоечките стандарди за безбедност на храната и заштита на животната средина како и стандардот за квалитет во управувањето воведени се стандардите ISO 9001 и Globalgap стандардот за примарно земјоделско производство а ќе следи имплементација на HACCP стандардот.

Како дел од стратегијата за развој на преработувачки капацитети за преработка на пченицата во брашно во тек е инвестицијата за Пелагонија Млин која е во завршна фаза и треба да се пушти во употреба. Во подолгорочната стратегија за развој исто така се предвидува и преработувачки капацитет за млеко со европски број со две програми за производство на сирење и кашкавал.

Сите овие инвестициони намери ќе се реализираат во рамките на објективните финансиски можности со самофинансирање и користење на кредити. За сите овие инвестициони вложувања ќе се прават согледувања и анализи за нивната рентабилност односно нормален повраток на вложените средства.

ЗК "ПЕЛАГОНИЈА" ад - БИТОЛА
ОДБОР НА ДИРЕКТОРИ

Извршен директор
Томислав Давков

Претседател на Одбор на директори
Јованче Тасковски

Неизвршиа членови

1. Цветан Панделевски
2. Зорица Арсовска
3. Драги Петровски
4. Весна Белешовска - Бунтевска
5. Кристина Камчева - Стојческа
6. Драги Митревски
7. Ристе Бошевски